

N. 7

SEANCE DE L'APRES-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

M. Vannieuwenhuyze, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Vannieuwenhuyze, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 40 m.

De vergadering wordt geopend om 14 h 40 m.

CONGE — VERLOF

M. Van Bree, pour devoirs professionnels, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Van Bree, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par message du 17 octobre 1991, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tel qu'il a été adopté en sa séance de ce jour, le projet d'acte de naturalisations.

Bij boodschap van 17 oktober 1991 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals het ter vergadering van die dag werd aangenomen het ontwerp van akte van naturalisatie.

— Renvoi à la commission des Naturalisations.

Verwezen naar de commissie voor de Naturalisaties.

Par messages du 17 octobre 1991, la Chambre fait également connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi:

1° Fixant pour l'année 1992 le contingent de l'armée;

Bij boodschappen van 17 oktober 1991 deelt de Kamer tevens mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet:

1° Tot vaststelling van de legersterkte voor het jaar 1992;

2° Portant approbation du Traité sur les forces armées conventionnelles en Europe, et des protocoles annexes, faits à Paris le 19 novembre 1990.

2° Houdende goedkeuring van het Verdrag inzake conventionele strijdkrachten in Europa, en van de aangehechte protocollen, opgemaakt te Parijs op 19 november 1990.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1991-1992
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1991-1992

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Vlaamse Raad

Conseil de la Communauté française

De Voorzitter. — Bij boodschappen van 15 oktober 1991 hebben de Vlaamse Raad en de *Conseil de la Communauté française* aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd hebben.

Par messages du 15 octobre 1991, le *Vlaamse Raad* et le *Conseil de la Communauté française* font connaître au Sénat qu'ils se sont constitués en leurs séances de ce jour.

Brusselse Hoofdstedelijke Raad

Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale

De Voorzitter. — Bij boodschap van 16 oktober 1991 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Raad aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

Par message du 16 octobre 1991, le *Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale* fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. Het arrest nr. 24/91 uitgesproken op 10 oktober 1991 in zake de beroepen tot vernietiging van de artikelen 32 tot 34 van de programmawet van 22 december 1989, ingesteld door de vereniging zonder winstoogmerk Algemene Vereniging van de genees-

middelenindustrie en consoorten, door de naamloze vennootschap Knoll Belgium en door de naamloze vennootschap Schering (rolnummers 193, 194 en 196);

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. L'arrêt n° 24/91 rendu le 10 octobre 1991 en cause des recours en annulation des articles 32 à 34 de la loi-programme du 22 décembre 1989, introduits par l'association sans but lucratif Association générale de l'industrie du médicament et consorts, par la société anonyme Knoll Belgium et par la société anonyme Schering (numéros du rôle 193, 194 et 196);

2. Het arrest nr. 25/91 uitgesproken op 10 oktober 1991 in zake de vordering tot schorsing van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 7 november 1990 houdende organisatie en erkenning van lokale radio's ingesteld door VZW «Contact, niet-openbare radio» en andere (rolnummer 300).

2. L'arrêt n° 25/91, rendu le 10 octobre 1991 en cause de la demande de suspension du décret de la Communauté flamande du 7 novembre 1990 portant organisation et agrément des radios locales, introduite par l'ASBL «Contact, niet-openbare radio» et consorts (numéro du rôle 300).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van de beroepen:

1. Tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 22 december 1990 betreffende de intercommunales (rolnummer 327);

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat, les recours:

1. En annulation partielle de la loi du 22 décembre 1990 relative aux intercommunales (numéro du rôle 327);

2. Tot vernietiging van artikel 6 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 28 januari 1991 houdende bepalingen betreffende sommige personeelsleden die werden overgedragen naar de Gemeenschap (rolnummer 328);

2. En annulation de l'article 6 du décret communautaire français du 28 janvier 1991 portant des dispositions relatives à certains membres du personnel transférés à la Communauté française (numéro du rôle 328);

3. Tot vernietiging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (rolnummer 329).

3. En annulation de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques (numéro du rôle 329).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

ONTWERP EN VOORSTELLEN VAN VERKLARING TOT HERZIENING VAN DE GRONDWET

Hervatting van de beraadslaging

PROJET ET PROPOSITIONS DE DECLARATION DE REVISION DE LA CONSTITUTION

Reprise de la discussion

De Voorzitter. — Wij hervatten de bespreking van het ontwerp en de voorstellen van verklaring tot herziening van de Grondwet.

Nous reprenons l'examen du projet et des propositions de déclaration de révision de la Constitution.

Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman. — Mijnheer de Voorzitter, allereerst wens ik de rapporteur van harte te feliciteren, en dit is beslist geen stijf-guur. De heer Arts heeft hem al in zeer passende bewoordingen gefeliciteerd, maar hij deed dit «vanuit zijn fractie».

Ik meen de tolk te zijn van de gehele SP-fractie om mij bij deze woorden van hulde aan te sluiten. Sta me toe hieraan ook een persoonlijke noot toe te voegen.

Mijnheer Leemans, toen ik mijn intrede in de Senaat deed, heb ik u beter leren kennen. Wij hebben onder meer samengewerkt aan een grondwetsherziening en aan de eerste en tweede fase van de staatshervorming.

Aansluitend bij het dankwoord van de heer Arts zeg ik u dan ook: wij zullen u missen.

De heer Leemans. — Dank u.

De heer Erdman. — Mijnheer de Voorzitter, het ontwerp van verklaring tot herziening van de Grondwet is het achtste na de tweede wereldoorlog en kan, zoals trouwens is vermeld in de toelichting van de regering, worden onderverdeeld in vier reeksen: de bepalingen betreffende de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, de bepalingen die moeten uitmonden in een betere werking en modernisering van onze instellingen, de bepalingen die betrekking hebben op de wijze waarop onze Staat gestructureerd is en diverse maatregelen over zeer uiteenlopende, maar niet onbelangrijke, aangelegenheden, zoals de aanpassing van de Grondwet aan de ontwikkeling van het Europees recht op het vlak van het stemrecht voor de burgers van de Gemeenschap, de invoeging van een hoofdstuk betreffende administratieve rechtscolleges en de Raad van State, de invoeging van een bepaling betreffende de verhouding tussen de normen van intern recht en de normen van het internationaal en het supranationaal recht.

Zoals hier reeds werd gezegd, bevat deze verklaring tot herziening van de Grondwet grotendeels dezelfde punten als deze van 1987. De artikelen die inmiddels gewijzigd zijn, komen nu uiteraard niet meer voor op de lijst.

De Senaat heeft zojuist op de wip de wijziging van artikel 140 besproken en zal straks de Duitse tekst van de Grondwet goedkeuren.

Destituante is niet verplicht de aangewezen artikelen inderdaad te herzien. Men kan wat dat betreft uitgaan van de houding die bij de verklaring tot herziening van de Grondwet in 1987 werd aangenomen en zelfs — *n'en déplaise à l'opposition* — van het regeerakkoord van 1988. De regering heeft inderdaad de twee eerste fasen, waarover een uitdrukkelijk akkoord bestond, uitgevoerd. De politieke wil die bestond bij de vorming van de regering voor het uitvoeren van de derde fase, is blijkbaar, althans bij sommige fracties, verzwakt. Er werd zelfs een sluimerende, afwachtende houding aangenomen.

De SP heeft door de jaren heen, ook tijdens de werkzaamheden van de gemengde parlementaire commissie, steeds duidelijk gezegd dat bij haar de politieke wil bleef bestaan om de derde fase uit te voeren. Herhaaldelijk werd hierbij de nadruk er op gelegd dat de afschaffing van het dubbelmandaat de goede werking van de instellingen alleen maar kan bevorderen en een noodzakelijk sluitstuk is voor de overdracht van bevoegdheden naar Gemeenschappen en Gewesten. De werkzaamheden van de gemengde parlementaire commissie waren zeer ver gevorderd, zeker wat betreft het internationaal verdragsrecht. Ook de regering — of moet ik zeggen de vorige regering — had op dit punt bijna een consensus bereikt.

Tijdens de werkzaamheden van de gemengde parlementaire commissie heeft de SP constructieve voorstellen voor de hervorming van de instellingen op tafel gelegd. In aansluiting op de woorden van de rapporteur vanochtend, citeer ik op mijn beurt uit de toespraak van de fractieleider van de SP bij de verklaring tot herziening van de Grondwet in 1987. De SP vertoefde toen in de oppositie.

«Sommigen wentelen bepaalde nadelen van het tweekamerstelsel eenzijdig af op de Senaat, soms terwille van de toevoelbaarheid dat zij in de Kamer van volksvertegenwoordigers werden

gekozen. Dat bij onderhandelingen over regeringsvorming of staatshervorming de Senaat het dikwijls moet ontgelden, zal ook wel te maken hebben met het verschijnsel dat ook de onderhandelaren vaak overwegend volksvertegenwoordigers waren. De partijvoorzitters hadden voorheen overigens meestal zitting in de Kamer. De aanwezigheid van PS-voorzitter Spitaels en CVP-voorzitter Swaelen in de Senaat kan allicht het getij doen keren. »

Het volstaat de lijsten die thans worden samengesteld, erop na te slaan en vast te stellen wie zich bij ons zal komen vervoegen, om nog geruster te zijn dan Joz Wijninckx in 1987.

Hij vervolgde: « De Senaat heeft in het verleden, niet altijd zonder succes, bewezen de beschermer bij uitstek te zijn van een aantal noodzakelijke voorwaarden voor een goed werkende parlementaire democratie. De regeringen hebben het de voorbije jaren Parlement en parlementsleden niet altijd gemakkelijk gemaakt, hun rol op een juiste en doeltreffende wijze te vervullen. » Hoe actueel is deze uitspraak vandaag. « Vele parlementsleden hebben zich in deze situatie genesteld. Het is daar vooral, dat er dringend verandering moet komen. » Ik denk dat wij allen de woorden van deze ere-senator vandaag nog kunnen onderschrijven.

Ongeacht de macht van een volgende constituant, moet worden gesteld dat degenen die nog dromen van een radicale afschaffing van de Senaat, de essentie van een ontmoetingsplaats van de Gemeenschappen in het kader van de Senaat miskennen en bovendien het bicameralisme te veel toetsen aan tekortkomingen in de werking van de instellingen die rechtstreeks niets te maken hebben met de grondslagen van het stelsel.

Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat de afschaffing van het dubbelmandaat niet mag leiden tot een inflatie van mandaten en dat de efficiënte werking van de instellingen, onder meer van Kamer en Senaat, moet worden gewaarborgd zij het met een beperkt aantal leden en mits een nauwkeurige omschrijving van de onderlinge opdrachten, zodat de positieve kenmerken van een goed werkend tweekamerstelsel behouden blijven.

Indien de constituant niet gebonden is door de bedoelingen van de preconstituante wanneer die bepaalde artikelen voor herziening vatbaar verklaart, is zij wel gebonden door de bedoelingen vermeld in de herzieningsverklaring wanneer het gaat om een reeks nieuwe artikelen en vooral wanneer het de bedoeling is bepalingen in de Grondwet in te schrijven.

De vraag rijst — maar heeft deze nog enig politiek belang rekening houdend met de historische context — of door de algemene omschrijvingen zoals « een bepaling toevoegen » of « nieuwe bepalingen in te voegen » de preconstituante wel letterlijk en naar de geest het artikel 131 van de Grondwet toepast.

Bepaalde auteurs hebben ooit gesteld dat het niet opgaat zonder meer de herziening van een titel van de Grondwet voor te stellen, onmiddellijk toegevend dat die regel van louter vormelijke aard is. De betrokken auteurs bedoelen eigenlijk een groepering van een reeks van artikelen, terwijl men thans, zoals ook in 1987, nieuwe bepalingen wil invoegen waarvan weliswaar de bedoeling is vermeld en die bindend is voor de constituant. Waarschijnlijk heeft de grondwetgever van 1831 er nooit aan gedacht dat men iets aan de Grondwet zou kunnen toevoegen. Hij kon ook onmogelijk de evolutie van onze Staat voorzien.

Ik wil nog aanstippen dat wanneer bepaalde artikelen voor herziening vatbaar worden verklaard met de bedoeling dat zij worden geannuleerd, de constituant uiteraard is gebonden door de bedoeling van de preconstituante.

Terwijl in 1987 werd vastgesteld dat de destijds goedgekeurde verklaring verder reikte dan het uitbouwen van deze van 1978 en 1981 en dat een nieuwe reeks van artikelen voor herziening vatbaar werd verklaard, kan men nu ongetwijfeld vaststellen dat het huidige ontwerp nog verder gaat dan in 1987.

Terwijl men in 1987 de mening was toegedaan dat de verklaring tot herziening voldoende ruimte liet om tot en met de derde fase van de staatshervorming te realiseren, kan men nu enkel vaststellen dat dit wordt hernomen, zij het dat voor bepaalde artikelen de herziening supplementair wordt voorgesteld.

Het behoort de politieke analisten toe de programma's van alle partijen naast elkaar te leggen om uit te maken in hoeverre de politieke wil aanwezig is om de derde fase te realiseren. Dezelfde

analisten zullen wellicht ook de voorgestelde oplossingen en de doelstellingen van die derde fase, zoals deze in de onderscheiden standpunten naar voren komen, moeten beoordelen. Of honderd dagen voldoende zijn om deze standpunten te verzoenen, zal de toekomst uitwijzen.

Iedereen zal het er wel mee eens zijn dat het experiment van 1988, namelijk het vooruitschuiven van mogelijke oplossingen blijkbaar slechts een uithollen is van een op een bepaald ogenblik bestaande politieke wil en dat eens een consensus is bereikt, de uitvoering van deze consensus zo snel mogelijk moet worden nagestreefd. De ervaring met de eerste en de tweede fase is hier nogal duidelijk.

De SP verheugt zich erover dat in de verklaring tot herziening andermaal titel II van de Grondwet is opgenomen om een artikel 24bis in te laten betreffende de economische en sociale rechten, des te meer omdat in de commissie voor de Grondwetsherziening al veel over het voorstel-Stroobant is gediscussieerd, zonder resultaat echter. Het verheugt ons ook dat in dezelfde titel eveneens een artikel 24ter wordt ingevoegd betreffende de openbaarheid van bestuur, de motivering van bestuurshandelingen en de ombudsman. Wij hebben altijd aandacht gehad voor dit soort materies die voor ons essentieel zijn in de relatie tussen overheid en burger.

Wij hadden artikel 6bis graag aangevuld gezien met bepalingen die de discriminatie tussen de geslachten ongedaan moeten maken en die de rechten van gewetensbezwaarden moeten beschermen. Zo waren wij ook voorstander van het invoegen van artikel 7bis teneinde de privacy beter te beschermen. Wij kunnen ons echter tevreden stellen met de toevoeging van de regering om al deze aspecten te groeperen in titel II, die voor herziening vatbaar wordt verklaard. Die nieuwe bepalingen zullen de bescherming moeten verzekeren van de rechten en vrijheden gewaarborgd door het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. We zullen er wel nauwlettend op toezien dat de constituant deze aspecten een plaats geeft bij de effectieve herziening.

Gezien de eigen bevoegdheden van Gemeenschappen en Gewesten stelt de regering een herziening voor van artikel 10 betreffende de huiszoeking en van artikel 11 betreffende de onteigening. In de commissie is echter al opgevallen dat er een duidelijk verschil bestaat in de benadering, maar ook in de omschrijving van de motivering. Terwijl het de bedoeling is voor artikel 10 betreffende de huiszoeking enkel bepaalde gevallen te specificeren, wil men in artikel 11 betreffende de onteigeningsbevoegdheid geen beperking opleggen, noch voor het doel van de onteigening, ten algemene nutte, noch voor de wijze, meer bepaald de procedure, noch voor de billijke en voorafgaande vergoeding.

Men heeft ons gezegd, maar de constituant is daar zeker niet door gebonden, dat het verschil van benadering tussen de herziening van artikel 10 en artikel 11 wel verantwoord is, maar dat het geenszins de bedoeling kan zijn, wanneer de beperkingen in het huidige artikel 11 nationaal blijven gelden, de bepalingen over het doel en de vergoeding op te heffen als het gaat over eigen bevoegdheden van Gemeenschappen en Gewesten. Op deze interpretatie wilden wij nog eens uitdrukkelijk de aandacht vestigen in dit debat.

Artikel 65 wordt voor herziening vatbaar verklaard om een nieuwe alinea te kunnen toevoegen. Daarbij wordt geen motivering opgegeven. Toch blijkt uit de besprekingen dat de beperking van het aantal ministers, waarover tijdens deze legislatuur al werd gediscussieerd, hiervoor de motivering is. De SP heeft daarover steeds een duidelijk standpunt ingenomen. De efficiënte werking van de ministeries mag volgens haar evenwel niet in het gedrang komen door een overconcentratie van bevoegdheden. Politiek opbod zal zeker geen oplossing bieden, maar iedereen is het erover eens dat wildgroei het gevolg is van partijpolitieke en regionale compromissen, wat totaal uit den boze is.

Artikel 69 wordt eveneens voor herziening vatbaar verklaard, duidelijk tegen de achtergrond van de voorbije mini-koningscrisis. Recentelijk nog heeft professor Delpérée, naar wie ook mevrouw Delruelle verwijst, in *Le Journal des Tribunaux* verschillende formules voorgesteld waarover de constituant zich misschien zal kunnen buigen. Van in het begin hebben wij verde-

digd dat hier een duidelijke oplossing moet worden gezocht om in ieder geval te vermijden dat men categorieën van wetten invoert met ieder een eigen en verschillende waarde.

Verscheidene voorstellen en amendementen, die nog tijdens de openbare vergadering werden ingediend, willen de afschaffing van de doodstraf vastleggen in de Grondwet; andere vragen een wettelijke regeling voor de inlichtings- en veiligheidsdiensten van de Staat. Het zal niemand verwonderen dat ik een groot voorstander ben van de afschaffing van de doodstraf en dat ik als verslaggever van de Gladio-commissie geen enkel bezwaar heb tegen een wettelijk kader voor de inlichtingsdiensten. Nochtans meen ik dat deze materies via wetten moeten worden geregeld, zonder daarom ook in grondwettelijke bepalingen te worden vastgelegd.

Het is mij opgevallen dat in 1987 van artikel 99 enkel het tweede, derde en vierde lid voor herziening vatbaar werden verklaard, terwijl thans het hele artikel hiervoor in aanmerking komt. Ik hoop dat dit niet met de destijds door de bevoegde kamercommissie afgewezen bedoeling is om magistraten door de gewestelijke overheden te laten benoemen. Aan de andere kant sta ik ook zeer terughoudend tegenover een wijziging van de procedure van voordrachten. Bij andere gelegenheden heb ik reeds onderstreept dat de voordracht door de provincieraden een sterke positieve invloed heeft op de evolutie op taalgebied van sommige gerechtelijke overheden. Deze discussie zal door destituante alleszins moeten worden hernomen.

Het voor herziening vatbaar verklaren van artikel 31 heeft duidelijk de bedoeling districtsraden te kunnen oprichten. In Antwerpen werden in de voormalige randgemeenten reeds districtsraden opgericht om enerzijds de vroegere gemeenten tot één efficiënt bestuursapparaat te laten uitgroeien en anderzijds toch het aparte karakter van de vroegere gemeenten te behouden: eenheid en eigenheid werden op die manier verzoend. Het regeerakkoord van 1988 stelde een gemoderniseerde en duidelijk afgeleide coördinatie van de gemeentewet reeds in het vooruitzicht en vroeg aandacht voor de mogelijkheden tot binnengemeentelijke deconcentratie en decentralisatie, precies door de oprichting van districtsraden.

Sommigen menen dat een eenvoudige wijziging van artikel 31 de werking van deze districtsraden onvoldoende garandeert en dat een aanpassing van artikel 108 hiervoor misschien noodzakelijk is. Alleen het 6° van dit artikel werd echter voor herziening vatbaar verklaard. Duidelijk is alleszins dat men met de herziening van artikel 31 wil tegemoetkomen aan wat reeds in de regeringsverklaring van 1988 stond en dit onverminderd de principes die in artikel 108 zijn vastgelegd. Als men een echte decentralisatie via overdracht van bevoegdheden aan de districtsraden wil doorvoeren dan is een wijziging van artikel 31 zeker van het hoogste belang.

Artikel 117 werd voor herziening vatbaar verklaard en het is zonder meer jammer dat door de regeringscrisis het werk dat in de senaatscommissie aan deze problematiek werd gewijd, niet kan worden voortgezet in openbare vergadering.

Wij hopen in ieder geval dat het verslag van de heer Garcia een goede basis vormt om dit artikel zo snel mogelijk door de nieuwestituante te laten herzien in de zin zoals door de heer Lallemand wordt voorgesteld.

Artikel 25bis werd niet voor herziening vatbaar verklaard. Dit artikel, het enige dat verwijst naar het Europese gegeven en de internationalisering, kan nochtans worden aangepast om de grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten te regelen.

In de commissie had ik reeds de gelegenheid te verwijzen naar de in de Raad van Europa op 21 mei 1980 te Madrid gesloten kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten, hier goedgekeurd bij wet van 31 juli 1986, en naar de in uitvoering ervan gesloten Beneluxovereenkomst van 17 september 1986, goedgekeurd in het nationale Parlement op 23 maart 1990, en nadien ook door de Vlaamse Raad en de Waalse Gewestraad.

Deze overeenkomsten dreigen dode letter te blijven wanneer zij het ondergeschikte besturen niet mogelijk maken openbare lichamen van internationale aard, die publiekrechtelijke bevoegdhe-

den van regeling en bestuur hebben, te creëren. Ik verwijs naar de nota die ik in de commissie heb ingediend en die door de rapporteur integraal is vermeld in het verslag, waarvoor mijn dank.

Door een wijziging van artikel 25bis had de regeling inzake bevoegdheidsoverdracht van openbare lichamen van internationale aard kunnen worden versoepeld waardoor de Europese kaderovereenkomst en de Beneluxovereenkomst hadden kunnen worden uitgevoerd. Ik onderstreep het enorme belang dat deze uitvoering had kunnen hebben voor de verdere uitbouw en werking van onder meer de havens van Antwerpen en Gent.

Mijnheer de Voorzitter, eens te meer wordt een ruime verklaring tot herziening van de Grondwet ingediend, die de SP in ieder geval zal goedkeuren. Een journalist heeft ter gelegenheid van de verklaring tot herziening van 1987 beweerd dat het parlementair initiatief daarbij te wensen overliet. Hij vergiste zich, vermits het resultaat van wat er gebeurd is vanaf de verklaring van 1987 tot nu, eerder positief is, ook al is het programma niet helemaal afgevoerd. De volgendestituante heeft als opdracht om het programma dat deze verklaring tot herziening van de Grondwet inhoudt definitief — hoewel iets nooit helemaal definitief is — af te werken, onder andere door zelf initiatieven te nemen voor technische aanpassingen.

De gecoördineerde en eventueel hernummerde Grondwet kan dan de basis zijn voor de toekomstige Staat waardoor de volgende regeringen in de mogelijkheid zullen zijn om los van communautaire of grondwettelijke betwistingen, de fundamentele problemen van werkgelegenheid, veiligheid, bestuurbare openbare financiën op te lossen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Vaes.

M. Vaes. — Monsieur le Président, avant de rappeler et préciser la position du groupe Ecolo-Agalev dans ce débat, je sacrifie avec plaisir à la tradition qui consiste à féliciter le rapporteur, à savoir M. Leemans.

En outre, au nom du groupe Ecolo-Agalev et de tous les parlementaires de notre assemblée, je tiens à le remercier pour la façon dont il a organisé le travail au Sénat lorsqu'il était Président. Nous avons aussi particulièrement apprécié sa neutralité, son objectivité et sa courtoisie dans le débat difficile de l'interruption volontaire de grossesse et la modification du Code pénal qui s'ensuivit. Nous voulons donc publiquement exprimer nos regrets de voir le Président Leemans quitter notre assemblée. (*Applaudissements.*)

En ce qui concerne la déclaration de révision de la Constitution, nous sommes largement d'accord avec une série d'articles retenus par la majorité. Le vœu de nombre de parlementaires est d'approfondir la démocratie dans les objectifs qu'elle poursuit, à savoir le développement et l'affirmation des libertés des personnes, l'approfondissement de la démocratie par un fonctionnement plus transparent des institutions et la modernisation de ces dernières, eu égard à la dimension internationale de notre fonctionnement actuel et futur. Ils ont également la volonté d'améliorer les services publics, c'est-à-dire les administrations elles-mêmes, et je pense notamment au département de la Justice qui est partiellement impliqué dans certains éléments de révision de la Constitution.

Si nous partageons ces objectifs généraux et si nous soutenons, comme des alliés objectifs, un certain nombre des articles soumis à révision par la majorité et le gouvernement, ne nous méprenons cependant pas. Une alliance objective sur l'ouverture d'articles à la révision n'implique pas pour autant que le débat soit terminé sur la façon concrète dont il va être répondu aux principes généraux que nous soutenons tous, tels que l'élection directe des conseillers des Communautés et des Régions, le nouveau rôle du Sénat, l'élaboration du référendum populaire, la clarification des compétences des Communautés et des Régions, la modification des pouvoirs royaux et l'élargissement des droits fondamentaux des personnes et des citoyens.

Le débat qui aura lieu durant la prochaine législature sera important. Il impliquera en effet un accord profond de la population et de ses représentants sur le contenu des réformes qui devront se concrétiser au niveau de nos institutions et de notre charte fondamentale.

Nous ne serons pas nécessairement toujours d'accord avec la future majorité gouvernementale. Elle portera une responsabilité importante: quand on constitue une majorité, on arrête généralement le contenu de la révision des articles que l'on va devoir traiter.

J'invite les parlementaires de la future majorité — que l'on ne connaît pas encore — à être particulièrement attentifs à deux éléments. Ils devront veiller à ne pas « déqualifier » le Parlement dans le débat sur le contenu réel des modifications qui interviendront et faire en sorte que les populations comprennent bien les enjeux démocratiques qui prévaudront dans la vie quotidienne et dans les structures de fonctionnement de nos différents pouvoirs publics. Ce ne fut pas toujours le cas dans le passé parce que les modifications des institutions dites de première et de deuxième phase avaient été conçues davantage dans l'intérêt des partis que dans celui de la population.

Effectivement, nous devons tenir compte de ces critiques fondamentales et faire en sorte que le débat qui s'annonce soit compréhensible et accessible à la population, la première concernée.

Il reste donc des différences d'accent entre les écologistes et la majorité à propos des articles ouverts à révision et à propos du contenu précis à leur donner.

Mais nous avons en outre proposé quatre amendements visant primo la peine de mort, article 9bis nouveau, secundo la reconnaissance du droit d'association des non-belges, article 20, tertio une loi-cadre définissant le statut de la fonction publique et des fonctionnaires au niveau national, communautaire et régional, article 66, et enfin quarto l'organisation de la composition des cabinets ministériels, article 88bis.

En effet, il existe, me semble-t-il, un lien entre la conception de l'administration et notre préoccupation visant à réduire les nominations politiques inévitables en fin de législature car à ce moment, bon nombre de personnes des cabinets pléthoriques doivent être réaffectées. C'est la raison pour laquelle les nominations politiques sont encore plus fréquentes au niveau des hautes fonctions dirigeantes. Il y a donc cohérence entre notre volonté de dépolitisation de l'administration et celle d'une limitation de personnel au niveau des cabinets ministériels.

Nous formulons également des inquiétudes et des réticences à propos de l'adoption de certains articles proposés par le gouvernement. Je pense notamment à l'article 115bis qui prévoit une limite maximale et globale à la fiscalité. Je n'approfondirai pas ici le sujet mais cette approche me paraît très idéologique et très difficilement réalisable d'un point de vue technique.

Enfin, je terminerai par deux réflexions générales qui me semblent politiquement significatives. D'abord, manifestement, la majorité actuelle ne veut pas s'engager ni définir les bases sur lesquelles doit s'exercer, selon elle, ce qui reste de solidarité nationale entre les Régions et les Communautés. Le solde de ce qui n'a pas été transféré aux Régions et aux Communautés reste de compétence nationale. Pour nous, le pays ne peut se développer correctement dans un sens démocratique que si on définit politiquement et de façon fondamentale ce qui justifie le fait qu'il reste fédéral. La façon dont on choisit le mécanisme juridique et la garantie constitutionnelle de cette solidarité et de cette cohésion nationale est un enjeu important pour nous. Il existe différentes pistes. Le gouvernement a suggéré la définition limitative des compétences nationales. Cela nous paraît insuffisant. On peut également réexaminer le problème de la hiérarchie des normes dans différentes modalités mais le gouvernement ne s'y engage pas.

Enfin, nous avons proposé un mécanisme clair et transparent. Il s'agit d'une circonscription nationale: un certain nombre de parlementaires devraient répondre de leurs décisions politiques devant l'ensemble de la nation au lieu de ne devoir se préoccuper de leur impact électoral que devant leur seule communauté, ce qui en soi constitue actuellement un mécanisme destructeur de solidarité nationale.

Ma deuxième réflexion est la suivante. Nous ne pouvons leur dire au peuple en lui disant que la révision de la Constitution dans laquelle nous nous engageons est la seule chose essentielle au niveau de ce qui déterminera notre avenir politique et le fonctionnement démocratique de notre pays. A cet égard, j'évoquerai plus

particulièrement le problème de l'avenir européen. En effet, notre avenir est tout autant déterminé par le contenu de l'union politique européenne qui va avancer, notamment le 10 décembre à Maastricht — en tout cas, nous l'espérons — que par la révision de la Constitution que nous préparons à l'heure actuelle. Il est assez surprenant de constater que notre Constitution n'incorpore pas de façon organique cette nouvelle détermination de notre avenir très largement lié aux options politiques, économiques, sociales, financières et de sécurité au niveau européen.

A cet égard, nous tenons à être très clairs. Lors de débats ou de contacts avec la population au sujet de notre avenir institutionnel, nous insisterons beaucoup, comme par le passé, sur l'enjeu démocratique de l'évolution européenne dont dépend de plus en plus largement notre avenir.

Tels sont, monsieur le Président, les réflexions et les commentaires brefs mais essentiels que nous voulions émettre sur la déclaration de révision constitutionnelle.

Enfin, j'insiste, il me paraît primordial que la population qui assistera à nos joutes et à nos débats souvent trop techniques, puisse comprendre l'enjeu réel de nos décisions. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, de redenen waarom het Parlement hoognodig een ruime verklaring tot herziening van de Grondwet moet goedkeuren, behoeven geen uitvoerige toelichting.

Tijdens de voorbije legislatuur werd de voorgenomen staats-hervorming niet afgewerkt. Bovendien hebben de gebeurtenissen van de jongste weken aangetoond dat de evolutie van het denken ter zake op een onmiskenbare wijze versnelt.

Het volgende Parlement moet zich in volle vrijheid kunnen uitspreken over het Belgisch samenlevingsmodel zonder daarbij te worden gehinderd door een te beperkte bewegingsvrijheid ingevolge een te enge verklaring tot herziening van de Grondwet.

De ervaring van de jongste 25 jaar heeft bewezen dat de pogingen om het federaliseringsproces af te remmen door het opwerpen van juridische barrières, alleen maar averechtse gevolgen heeft.

Hoewel deze barrières niet houdbaar zijn, leiden ze tot legistische en politieke kunstgrepen, tijd- en geldverlies, kortom tot een ondoelmatig en onzinnelijk beleid.

De VU-fractie stelt daarom een zeer ruime verklaring tot herziening van de Grondwet voor. Wij doen dit niet enkel in het licht van de verdere verruiming van de staats-hervorming. Wij beogen hiermee eveneens het opvangen van de evoluerende maatschappelijke opvattingen inzake het functioneren van de democratie, de rol van de Staat en de persoonlijke rechten.

Dit vindt zijn weerslag in de samenstelling van de door ons samengestelde lijst van de te herziene artikelen. Deze wordt ook aangevuld met voorstellen die moeten toelaten overbodig geworden artikelen te schrappen en andere technische aanpassingen te verwezenlijken.

Mijnheer de staatssecretaris, u weet dat wij een aantal artikelen hebben teruggetrokken omdat wij na uw verklaringen beseffen dat wat wij beoogden ook op een andere manier kon worden gerealiseerd.

Wij begrijpen echter niet waarom u weigert artikel 131 voor herziening vatbaar te verklaren. Wij moeten realistisch zijn. Vandaag spreken wij over de te herziene artikelen van de Grondwet. Wij stellen echter vast dat, zowel in de Kamer als in de Senaat, een aantal parlementsleden vechten voor hun zetel. Anderen komen niet meer terug en weten dat het over enkele dagen afgelopen is, terwijl een derde groep zich op dit ogenblik meer bekommert om de verkiezingscampagne dan om het werk dat hier wordt verricht.

Is dit de sfeer waarin wij over een dergelijk belangrijk onderwerp moeten debatteren? Wij zijn er toch allemaal van overtuigd dat dit verkeerd is. In het verleden hebben wij reeds kunnen vaststellen hoe een regering kon worden gekijeld bij het voor herziening vatbaar verklaren van een aantal artikelen van de Grondwet. Wij hebben gezien hoe na het Egmontpact, toen iedereen ervan overtuigd was dat het volgende Parlement ook een con-

stituante zou zijn, het om zuiver electorale redenen niet meer mogelijk was bepaalde artikelen voor herziening vatbaar te verklaren.

Wij zijn er dan ook van overtuigd dat de procedure, die de logste is van Europa en misschien wel van de wereld, moet worden gewijzigd. Een dergelijk belangrijk iets als de Grondwet, moet men kunnen herzien middenin een legislatuur, wanneer er geen verkiezingen op komst zijn en de regering niet dreigt te vallen, zo dat iedereen nuchter zijn verantwoordelijkheid op zich kan nemen. Niemand zal ontkennen dat dit vandaag niet meer kan, want noch de omstandigheden, noch de geesten maken het mogelijk degelijk werk te verrichten. Daarom roepen wij de regering op toch nog ermee akkoord te gaan ook artikel 131 voor herziening vatbaar te verklaren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hasquin.

M. Hasquin. — Monsieur le Président, je m'associe totalement à l'intervention faite ce matin par mon chef de groupe, Mme Delruelle. Toutefois, j'aimerais, à titre personnel, apporter une nuance sur un point bien précis qui a déjà fait l'objet de très nombreuses interventions. Il s'agit du problème posé par l'article 69 de la Constitution.

Ma réflexion comportera trois points. J'aborderai, en premier lieu, une question à laquelle les réponses sont fort variées. En ratifiant une loi, le chef de l'Etat engage-t-il sa responsabilité morale? J'ai entendu en la matière des avis très différenciés. Mais, par ailleurs, le souverain lui-même répond affirmativement à cette question. C'est un élément du puzzle.

Deuxièmement, j'ai la conviction comme la plupart d'entre nous, je crois, que la monarchie constitue le socle, le fondement même de l'unité de la Belgique, et donc, de l'Etat. Mais j'ai aussi la conviction comme beaucoup d'entre vous que si des incidents semblables à ceux de l'année dernière se répétaient, ils seraient à l'évidence dommageables pour la monarchie, et donc, pour la Belgique et l'Etat en général.

Troisièmement, que faut-il faire? Je n'ai ni solution en poche ni idée préconçue. Je constate en la matière des avis divergents. Faudra-t-il aller jusqu'à la révision de l'article 69? Peut-on, comme l'estiment des juristes avisés, trouver des solutions sans aller jusqu'à cette dernière extrémité? Je l'ignore. Mais, par prudence et pour éviter de se retrouver devant des situations difficiles à vivre et qui peuvent avoir des conséquences très graves sur l'avenir de la Belgique, il me paraît que la solution la plus sage est d'ouvrir le débat, et donc, de permettre la révision de l'article 69. C'est la raison pour laquelle, à titre personnel, je ne voterai pas contre cette proposition de révision.

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, nous terminons donc cette législature qui fut particulièrement chargée, par l'examen du projet de déclaration de révision constitutionnelle.

La procédure prévue pour la révision de notre charte fondamentale est lourde et a d'ailleurs, pour ceux qui l'éditent, des conséquences immédiates puisqu'il est mis fin à leur mandat.

Cette procédure, qui remonte à la création de l'Etat belge, marque une évidente méfiance à l'égard des futurs réformateurs de la Constitution, tant nos prédécesseurs de 1830 étaient convaincus d'avoir fait œuvre de grande valeur à laquelle il valait mieux toucher le moins possible.

Et il est vrai que cette Constitution de 1830 était un modèle du genre pour une démocratie parlementaire dans l'esprit du XIXe siècle.

Pendant 140 ans, elle ne subit d'ailleurs que deux modifications mais depuis 1970, les choses ont bien changé, notre Constitution étant régulièrement soumise à révision afin de l'adapter à nos nouvelles structures fédérales. C'est pourquoi la procédure de révision est manifestement devenue inadaptée aux circonstances, la sanction de dissolution automatique, et donc, de renvoi immédiat devant l'électeur n'ayant plus guère de justification.

Nous subissons d'ailleurs actuellement les inconvénients de cette procédure puisque c'est en quelques jours que les deux assemblées législatives doivent examiner et voter le projet de

déclaration, lui-même élaboré en quelques jours par le gouvernement. Le résultat en est évidemment un travail bâclé et peu satisfaisant.

Il faut également regretter que le gouvernement actuel, qui ne dispose cependant pas de la majorité des deux tiers, impose tel quel son projet, rejetant toutes les suggestions des autres formations politiques. Il serait beaucoup plus conforme à l'esprit de nos institutions que la liste des articles à réviser fasse l'objet d'un large examen et du consensus le plus large possible. Ce n'est évidemment pas le cas. Pourtant, admettre un article à révision ne signifie nullement que cet article sera effectivement révisé. Simplement, il permet à la constituante d'ouvrir le débat. En refusant systématiquement toute autre proposition, la majorité sortante fait preuve de sectarisme et préjuge en quelque sorte du résultat des prochaines élections. Ce débat est donc tronqué.

Le FDF a déposé une proposition de déclaration de révision dont aucun point n'a été retenu à la Chambre ni en commission du Sénat qui s'est réunie pendant une demi-journée à peine. Il nous paraît en effet qu'un certain nombre d'articles de la Constitution devraient marquer davantage le caractère fédéral actuel de l'Etat belge. C'est le cas de l'article 29 relatif à l'organisation du pouvoir exécutif, de l'article 66 qui concerne les nominations aux emplois publics et de l'article 108 pour l'organisation des provinces et des communes.

La révision de l'article 131 qui traite de la procédure de révision aurait également pu être prévue; cela ne signifierait nullement le « lâcher tout » institutionnel puisqu'il resterait toujours la nécessité de la majorité qualifiée des deux tiers.

J'ai déposé des amendements à ce sujet mais il est bien évident que le jeu de la majorité l'emportera dans un domaine où il ne devrait pourtant pas s'agir de faire jouer la majorité contre l'opposition.

Je voudrais également dire un mot de l'article 69 de la Constitution qui fut abordé par plusieurs intervenants.

Nous étions tous d'accord, me semble-t-il, en avril 1990, sur la nécessité de réviser l'article 69 de la Constitution. Bien entendu, cette nécessité s'impose toujours. Il ne s'agit pas aujourd'hui d'ouvrir un débat sur les modalités que devront prendre les nouveaux pouvoirs royaux, mais il est indispensable de soumettre cet article à révision pour éviter de nouveaux incidents de procédure. Il faudra revoir la question dans la sérénité.

Je voudrais terminer en disant que, si je regrette la précipitation dans laquelle nous avons dû travailler et le verrouillage pratiqué par le gouvernement, je n'en suis que plus à l'aise pour me réjouir de l'excellent état d'esprit qui a régné en commission et qui inspirera, je l'espère, le futur constituant.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, de voorbije gebeurtenissen en het daaruit voortvloeiende gevoel van wantrouwen bij de burger tegenover de Belgische politieke instellingen, brachten de onafhankelijkheidsidee in een stroomversnelling.

Het was tot nu toe enkel het Vlaams Blok dat separatisme, Vlaamse onafhankelijkheid verdedigde. Deze onafhankelijkheid zou trouwens een logische stap zijn in de ontwikkeling van een Europa der etnieën, subsidiair opgebouwd met bevoegdheids-overdracht vanwege de etnieën, en niet van boven naar beneden.

Een parlement is echter zelden vooruitziend en parlamentsleden zijn zelden consequent. Ik zal dit illustreren met de woorden die Wilfried Martens destijds uitsprak in Diksmuide: « Het Vlaamse volk brengt als een zeer loyale partner in het kader van de Belgische Staat de offers opdat deze Staat zou kunnen voortbestaan, maar de Vlaamse gemeenschap krijgt niet eens het levensminimum terug. Zolang wij niet beschikken over een eigen beleidsapparaat zijn wij gedoemd om minderwaardig te blijven en uiteindelijk als volk te verdwijnen. »

De partij van Wilfried Martens nam sindsdien permanent aan het beleid deel. Wilfried Martens leidde reeds negenmaal een regering. Politici zijn weinig consequent.

Meestal wordt schoorvoetend bevestigd wat de burger reeds lang als verworven beschouwd. Het zou dan ook echt verbazend zijn indien nu een grondwetsherziening wordt mogelijk gemaakt die de Vlaamse onafhankelijkheid, misschien wel toegelicht door één Vlaming op drie, zou mogelijk maken.

Nee, dit Parlement wil liever achterhoedegevechten leveren en enkel die artikelen voor herziening vatbaar verklaren die de Belgische tussenschakel tussen Vlaanderen en Europa niet kunnen aantasten. Het gaat om een tussenschakel die overigens totaal overbodig is, in een Europa zonder binnengrenzen, waar het belang van de vrijwillige samenwerking tussen de volkeren steeds zwaarder zal doorwegen.

De werkelijkheid, de feiten, bestempelen deze houding als te minimalistisch. Want wanneer de realiteit van het volkerenconflict in het Belgische keurslijf duidelijk wordt, moet een Eerste minister beslissen dat hij de Grondwet opzij schuift. Dezelfde Grondwet, waarover de wetgevende macht wil waken als een kloek over haar kuikens, wordt vervangen door koninklijke besluiten, in het voordeel van één der volkeren, niet in het voordeel van België. In de discussie onder de volkeren speelt dus het belang van de burger. Waar de wetgever naar gisteren kijkt en de behoudsgezinde speelt, is de uitvoerende macht verplicht naar het kiezerskorps te kijken en volkse eisen in te willigen.

Oud-dictator Erich Honecker verklaarde vorige week dat de Duitse hereniging niet het resultaat was van de volkswil, noch van de manifestaties van zijn vroegere gevangenen, doch dat in Moskou reeds lang vóór de hereniging werd vastgesteld dat midden-Duitsland geen vazal kon blijven. De hereniging was, dixit Honecker, door Moskou gepland.

Een betere demonstratie van achternahinken door politici kan moeilijk worden gegeven. Indien de druk van de burger sterk genoeg is, zegt men dat de beleidsmensen het allemaal allang wisten en dat zij de inwilliging van de volkse eisen eigenlijk zelf voorzien en gepland hadden.

Ook hier, in België, is dezelfde afloop te voorspellen. De Grondwet, die nu reeds sinds jaren permanent wordt gewijzigd, zal inhoudloos en krachteloos worden, in de eerste plaats door de werkelijkheid die aantoonde dat de burger het volksbelang veel belangrijker acht dan het oeverloze gepraat van de wetgever en, in de tweede plaats, door de werkelijkheid dat de uitvoerder verplicht is toe te geven aan de burger, desnoods door het opzij schuiven van de Grondwet.

Hoewel de opdracht van de Kamers moet zijn de burger te helpen en hem alle mogelijkheden te geven om zich te ontplooien, worden nu, door het beperken van de volgende constituanten remmen, grendels en beknottingen ingebouwd.

Mijn voorstel tot herziening van de Grondwet, dat werd afgevoerd door de commissie, strekt ertoe alle artikelen — geen enkel artikel uitgezonderd — voor herziening vatbaar te verklaren.

Ik meen dat een volgend Parlement soeverein moet kunnen oordelen over wat het wil wijzigen zonder dat de preconstituante als betuttelende voogd optreedt. Ik weet uiteraard ook dat sommige artikelen zonder enige wijziging kunnen worden opgenomen in een nieuwe Grondwet, zelfs in een Vlaamse Grondwet. De verantwoordelijkheid daarvoor moet echter worden gegeven aan de schrijvers van die Grondwet. Indien een volgende constituant oordeelt dat de Vlaamse onafhankelijkheid moet worden uitgeroepen, dan moet zij dit soeverein kunnen beslissen zonder dat achterhoedegevechten een hinderpaal vormen.

Vermits deze visie op de herziening van de Grondwet een totaalvisie is, zal ik niet elk artikel afzonderlijk bespreken. Apartheid is trouwens een Belgisch fenomeen dat enkel wordt gehanteerd door ministercomités.

Ik zou nochtans uitgebreid kunnen ingaan op verscheidene artikelen. Ik zou argumenten kunnen aanhalen voor de noodzakelijkheid om de grendels uit de Grondwet te verwijderen. Die grendels zorgen ervoor dat de Grondwet, binnen de Vlaamse beweging alvast, de sneernaam «grendelgrondwet» meekreeg en maken, via de tweederde eis, elke democratische meerderheid monddood. Deze grendels installeerden een dictatuur van de minderheid of legden ten minste de verplichting op om indien nodig, de Grondwet opzij te schuiven.

Gezien mijn republikeinse overtuiging zou ik pleidooien kunnen houden voor de afschaffing van de monarchie. Ik zou dit, in tegenstelling tot sommige leden, niet doen omwille van de koninklijke houding in de abortuskwestie, want ik kan alleen maar respect opbrengen voor de mens die de Koning is. De mens Boudewijn gaf een unieke demonstratie van beginselvastheid die heel wat politici hem kunnen benijden.

Mijn voorstel tot herziening van de koninklijke machten is alleen gebaseerd op mijn niet-geloven in de staatsmanskunst door erfopvolging. Een volk moet zijn leiders vrij kunnen kiezen. Misschien zouden de Vlamingen wel een «president» kiezen uit het aanbod van troonopvolgers, maar zij moeten daarover soeverein beslissen. Voor Wallonië blijft er dan nog altijd een kroonprins over...

Verschillende leden hielden een pleidooi voor een zo ruim mogelijke herziening van de Grondwet. Mijn maximale standpunt stemt hiermee volledig overeen: een ruimere herziening dan de totale herzieningsmogelijkheid kan namelijk niet.

Ik hoop dus dat mijn voorstel zal worden gesteund door degenen die geen nieuwe grendels, geen nieuwe belemmeringen en geen nieuwe beknottingen willen opleggen aan de volgende grondwetgever en ook door degenen die de kortzichtigheid niet tot parlementaire kunst willen verheffen.

De stemmingen in de commissie tonen aan dat de verdedigers van de grendels het gehaald hebben.

Bij het besluiten van mijn eerste zitting in deze Hoge Vergadering moet ik mij, met spijt, aansluiten bij de 85 procent van de Vlamingen die met wantrouwen het politiek minimalisme veroordelen.

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, je suis intervenu à de très nombreuses reprises à cette tribune en tant que porte-parole de mon groupe. Aussi, afin d'éviter toute ambiguïté, je tiens à préciser qu'aujourd'hui, je parle en mon nom personnel. Mes propos n'engagent donc que moi.

J'ai tenu à m'inscrire dans ce débat pour souligner combien il aurait été souhaitable — peut-être n'est-il pas trop tard ? — d'inclure l'article 131 dans la liste des articles à réviser. Je rappelle que cet article organise la procédure de révision de la Constitution dans ses trois étapes que sont la déclaration de révision de la Constitution — sujet de notre discussion aujourd'hui —, la dissolution des Chambres et les élections et, enfin, la révision proprement dite de la Constitution par la constituante.

Huit bonnes raisons que j'énumérerai rapidement justifient l'inscription de cet article dans la liste de ceux soumis à révision.

Premièrement, la révision, parce qu'elle implique la dissolution des Chambres, met en cause la stabilité gouvernementale dans une période où il est important que cette stabilité soit assurée. Elle aboutit aussi à un examen rapide des articles de la Constitution, examen souvent reporté en fin de législature ou réalisé par un gouvernement spécialement créé pour la circonstance — le cas du gouvernement actuel n'est pas unique — au sein duquel des tensions peuvent naître en raison même des articles à réviser.

Deuxièmement, si après avoir déclaré les prochaines Chambres constituantes, le recours à l'électeur avant de réviser la Constitution se justifiait dans l'esprit et le climat politique de 1831 où il s'agissait d'assurer la pérennité de cet Etat belge naissant, sorti de la révolution en faisant face au cinq grandes puissances de la Conférence de Londres, ce recours ne se justifie plus aujourd'hui. Quel est d'ailleurs le sens de la sanction de l'électeur lorsqu'il s'agit de lui soumettre pas moins de 78 articles à réviser ? Loin de moi l'idée que ce nombre est trop élevé; ce que je mets en cause, c'est la procédure elle-même, seconde raison pour laquelle je souhaiterais que l'article 131 soit soumis à révision.

Troisièmement, la procédure elle-même est encore en cause, du fait que cette déclaration préalable des articles à réviser escamote le débat de fond. Or, dans une démocratie, la discussion est importante. La transparence exige que chacun donne son point de vue et c'est de la confrontation des points de vue que naît la solution. Nous basons actuellement notre discussion sur le point de savoir si tel ou tel article doit être soumis à révision sans dévelop-

per des arguments de fond, sans même aborder le débat de fond. D'une certaine manière, la démocratie est ainsi détournée de son sens.

Quatrièmement, parce qu'elle exige la désignation préalable des articles à réviser et qu'elle implique l'exécutif, c'est-à-dire le Roi et le gouvernement, la procédure attribue de facto et même de jure une sorte de droit de veto — à un ou quelques ministres ou même au Roi — quant aux articles soumis à révision. On peut donc se demander si cette procédure est compatible avec notre conception de la démocratie.

Cinquièmement, alors que nous assistons avec joie au retour de la démocratie dans plusieurs pays européens et à son avènement dans d'autres pays du monde, nous maintenons, dans notre Constitution, des règles qui traduisent une survivance de l'Ancien Régime. C'est notamment le cas pour cet article 131, qui ne peut être ni déclaré révisable ni modifié sans l'accord du Roi. Même le fait que, dans la pratique, on se soit fort heureusement écarté de la lettre de la Constitution constitue, en réalité, une raison supplémentaire de s'adapter à la nouvelle situation et donc de faire en sorte que la Constitution ne soit plus en concordance avec des pratiques dépassées.

Sixièmement, en général, on admet aujourd'hui que le fédéralisme doit être approfondi. Certains prétendent même qu'il faut aller beaucoup plus loin que ne le permettent la régionalisation et la communautarisation actuelles, même si les réformes entreprises par l'actuel gouvernement, sous cette législature, ont été fort heureuses et ont elles-mêmes créé une situation jugée irréversible aujourd'hui. Cependant, il faut rendre possibles les simplifications indispensables à l'avenir, notamment en ce qui concerne les compétences des Régions et des Communautés, tout en respectant les souhaits et les besoins de chacun, ce qui implique une modification de la Constitution. Pourquoi faut-il que celle-ci soit bloquée ou ralentie par des procédures aussi contraignantes? Pour cette raison également, il eût été souhaitable de réviser l'article 131.

Septièmement, si l'Europe politique prend forme, il faudra sans aucun doute adapter un certain nombre d'articles de notre Constitution, sous peine de contradictions. La lourdeur et la lenteur de la procédure actuelle constituent, à cet égard, également un handicap. En outre, elle implique de nouvelles élections et même si la liste des articles à réviser est adoptée à l'unanimité du Parlement et du gouvernement, on hésitera à recourir à une telle procédure alors que les modifications de la Constitution s'avèreront pourtant nécessaires dans la perspective de la construction européenne.

Huitièmement, lorsqu'on compare notre procédure avec celle en vigueur dans d'autres Etats démocratiques, on constate que la nôtre figure parmi celles qui sont les plus complexes et les plus rigoureuses, avec toutes les conséquences négatives que je viens d'exposer.

Voilà donc, en conclusion, huit raisons qui auraient justifié que l'article 131 soit soumis à révision. Je regrette qu'il ne le soit pas. Puisse-t-on à l'avenir ne pas nous accuser d'avoir manqué de clairvoyance ou de courage. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Dierickx.

De heer Dierickx. — Mijnheer de Voorzitter, ook ik wil hulde brengen aan collega Leemans. Ik zal aan hem blijven denken niet alleen als Voorzitter van de Senaat en als vermaard senator, maar ook als een bekend socioloog. Wat ik bij hem vooral appreciateerde, is dat hij zijn kennis van de gedragingen van de massa's en van de massapsychologie nooit misbruikt heeft.

Wij staan weer voor een verklaring tot herziening van de Grondwet en weer waaien in ons land de nationale en nationalistische winden. Ik stel voor dat wij even nadenken over het succes van dit nationale denken, van het nationalisme, en over het succes van de conflicten tussen naties.

Voor mij is een conflict een succesconflict als het een groot aantal mensen boeit, mobiliseert, aanzet tot denken en handelen, aangrijpt en dit niet op een voorbijgaande, maar op een langdurige en intense wijze. Vergelijkingen kunnen worden gemaakt met « conflicten » tussen filosofische scholen, politieke partijen,

persmedia, steden, provincies, bedrijven, holdings, ... Onder welke voorwaarden worden deze en dergelijke conflicten succesconflicten? Wanneer staat een conflict centraal in de publieke aandacht? Wanneer werkt het integrerend en polariserend?

Bestaat er een fundamenteel verschil tussen het conflict tussen naties en alle andere conflicten? Is het nationalisme dat aan het conflict tussen naties zijn intensiteit verleent en alle andere spanningen en conflicten tussen mensen naar het achterplan doet verhuizen, tot en met de klassenstrijd? Zo ja, wat is dan nationalisme en waaraan ontleent het zijn kracht?

Door mij wordt het nationalisme beschreven als een vorm van politieke bedrijvigheid, dus niet als een gevoel, een geloof, een bindmiddel, een door de natuur gewilde feitelijkheid, een ideologie of een doctrine.

Deze bedrijvigheid neemt in essentie de vorm aan van een aansporing — *l'instigation* zoals voorgesteld door Bertrand de Jouvenel in zijn boek *De la politique pure* — en houdt verband met *les affaires publiques*.

Ik stel de volgende definitie voor: nationalisme is een vorm van politieke bedrijvigheid, een geheel van aansporingen, waarvan de subjecten als groep, als actieve en passieve acteurs, door uiterlijke kenmerken zoals taal, gewesttaal, huidskleur, gewoonten, herkenbaar en/of geografisch lokaliseerbaar zijn en waarvan de objecten door hun wezen of voorstellingswijze alleen waarde inhouden voor de betrokken subjecten.

Hoe is het succes van de nationalistische politieke aansporing te verklaren?

De nationalistische leider behaalt succes omdat hij zijn aansporingshefbomen plaatst op waardebelevingen en waardebindingen die tot stand komen door opvoeding en door de opvoedkundige kracht van het conflict met andere naties en die betrekking hebben op elementen in de samenleving die gekenmerkt zijn door grote verbreidheid en bestendigheid en bovendien door de massa's moeiteloos kunnen worden waargenomen.

Grote groepen spreken dezelfde taal, hebben dezelfde gewoonten, bewonen hetzelfde territorium en zijn als dusdanig politiek aanspreekbaar. De nationalistische politieke aansporing richt zich van in het begin tot een potentieel zeer grote groep. De kenmerken met de grootste verbreidheid, de elementen met de grootste omvang worden vaak het meest gevaloriseerd.

De kenmerken van de groep waartoe de politieke aanspoorder zich richt, zijn niet alleen zeer breed, ze kennen ook een grote bestendigheid. Miljoenen spreken heel hun leven dezelfde taal, behouden heel hun leven dezelfde huidskleur, blijven heel hun leven Duitser, Fransman, Pool, Waal, bewonen tot het einde van hun dagen hetzelfde land. Velen zijn niet heel hun leven christen, proletariër, boer, student, socialist.

Ook kan worden gezegd dat de mens in zijn drang naar bestaan en voortbestaan, naar leven en overleven, naar « zijn » en « worden » uit zijn kleinheid en vergankelijkheid zoekt weg te komen door zich te identificeren met wezens die hem overstijgen door zich te laten opgaan in allerlei samenlevingsvormen. Er kan worden gesteld dat de zijns- en geldingsdrang behoort tot de natuur van de mens en waarschijnlijk meer nog tot het cultuurpatroon van de christelijk-humanistische wereld. Deze zijnsdrang wordt bevredigd door middel van identificaties die al dan niet gemakkelijk tot stand komen en al dan niet door medemensen aangevochten worden.

Om jurist, leraar, kunstenaar, arbeider, christen, socialist te zijn, moet iemand inspanningen leveren, in principe normen eerbiedigen, dingen doen en niet doen. Om tot een nationaliteit te behoren, volstaat het geboren te zijn binnen bepaalde geografische grenzen. Het identificatieproces verloopt moeiteloos en eens voltooid wordt de identificatie niet meer betwist. De mens wordt in dit facet van zijn zijn, in deze zijnsvorm, niet bedreigd.

Er kan anderzijds worden gezegd dat de identificatie met de soevereine of naar soevereiniteit strevende natie in zekere mate de beperkingen en frustraties compenseert die de natie aan de burgers oplegt. De identificatie laat het individu toe op te scheppen, met goed geweten egoïstisch en onrechtvaardig te zijn, te discrimineren, te kwetsen, zelfs te doden, zich soeverein te voelen en zich in groepsverband soeverein te gedragen.

De heer Luyten. — Bepaalde socialisten en een bepaald christendom lijden aan hetzelfde euvel dat u alleen aan het nationalisme toeschrijft. Lees het open boek van het leven.

De heer Dierickx. — Mijnheer Luyten, u kunt later reageren, maar misschien kunt u het ook doen met het geschreven woord.

Het is duidelijk dat de rationalisatie van de band met de natie of de natiestaat aan miljoenen een houvast biedt te vergelijken met een religieuze band en dat dan ook omzichtig moet worden omgegaan met deze materie en met beschouwingen die aansturen op demystificatie, en dit ofschoon in naam van de natie onnoemelijk veel offers werden geleverd en massaal onheil werd aangericht. Wellicht zal deze demystificatie slechts mogen en kunnen plaatshebben als gelijktijdig rationalisaties van andere solidariteitsbanden, met Europa of de wereldgemeenschap, met voldoende kracht en densiteit worden aangeboden. Er zal gestalte moeten worden gegeven aan een mondiaal collectief egoïsme ter vervanging van het nationaal egoïsme.

De waardebelevingen waarop politieke, militaire en economische leiders hun aansporingshefbomen plaatsen om te overtuigen en te dwingen, zijn niet alleen verbonden met elementen die ruim verspreid zijn, een permanent karakter hebben, moeiteloos en risiceloos identificaties met de gemeenschap en haar leiders mogelijk maken, het zijn ook waardebelevingen die vaak een zeer hoge graad aan intensiteit kennen.

De intense beleving van nationale waarden is het resultaat van het opvoedkundige werk dat generaties lang, vooral sinds twee eeuwen, werd verricht door denkers, dichters, onderwijsinstellingen, monumentenbouwers, veldheren, culturele en politieke leiders. Het opvoedkundige werk werd echter vooral verricht door de conflictsituaties tussen gemeenschappen met verschillende kenmerken.

Hoe verklaren wij het succes van het nationaliteitsconflict? Dit succes is waarschijnlijk in grote mate te wijten aan de bij vele mensen aanwezige afkeer van alles wat anders en verschillend is. Hij die anders is, uit de toon valt, uitzonderlijke eigenschappen of gebreken vertoont, wordt door de groep vaak verstoten. Deze reactie tegen het vreemdsoortige wordt meestal slechts door een rationele wilsdaad overwonnen. Die rationele wilsdaad zullen wij in onze Grondwet moeten concretiseren.

Het is niet moeilijk van hen die anders zijn zondebokken te maken. Hierop wordt gewezen onder andere door René Girard in *Le bouc émissaire*.

In dit verband dient te worden nagegaan of er een fundamenteel verschil kan bestaan tussen conflicten waarbij universalistische of niet-nationalistische bewegingen, bedrijvig binnen éénzelfde geïnstitutionaliseerde gemeenschap, zijn betrokken en conflicten tussen naties of nationalistische bewegingen.

Alle conflicten werken in normale omstandigheden integraties in de hand en vergroten de coherentie en de kracht van de strijdende partijen. Is dit op dezelfde manier het geval voor de twee soorten conflicten die wij hier in beschouwing nemen?

Als politieke partijen, ideologische bewegingen, sociale organisaties of klassen elkaar bestrijden binnen een gemeenschap kunnen ze elkaar verstevigen, maar ook verzwakken. Individuen en groepen kunnen bijvoorbeeld van het ene kamp naar het andere overgaan, bij verkiezingen hun stemgedrag veranderen, enzovoort. Als volksgemeenschappen, beschikkend over een territorium, elkaar bestrijden, voeden ze steeds elkaars nationalisme en agressiviteit. Ze kunnen elkaar niet verzwakken daar het overgaan van de ene groep naar de andere bemoeilijkt wordt door de uiterlijke kenmerken van de individuen of hun verbondenheid met een grondgebied.

Ik durf te stellen dat de mens zich gemakkelijk, gretig en intens identificeert met de natie, normaal afkerig is van het vreemde, gemakkelijk betrokken wordt bij het conflict met andere naties, als het in simpele termen wordt voorgesteld — en dat gebeurt in dit land — en dat de betrokkenheid intens en van lange duur kan zijn omdat de conflicten van deze aard de gevoelens van de strijdende partijen in grotere mate en langduriger voeden dan andere conflicten.

Het succes van het conflict tussen nationaliteiten is echter niet alleen te verklaren in hoofde van de individuen die de nationalistische aansporing ondergaan. Ook de politieke aanspoorder en de structuren dragen bij tot het permanent succes van dit soort conflicten. De politieke leider kan om structurele redenen niet anders dan voortdurend het nationalisme aanwakkeren en in stand houden.

De politieke leider heeft vaak behoefte aan buitenlandse tegenstanders om zijn positie in eigen land te handhaven. Maar zelfs wanneer hij van deze techniek geen gebruik wil maken, dan nog staat hij voor het feit dat de wereldgemeenschap bestaat uit soevereine natiestaten waartussen voortdurend spanningen bestaan. Daarbij komt dat er geen bovennationale wetgevende en rechterlijke machten zijn die de conflicten tussen de natiestaten gezagvol en gewelddoos kunnen regelen. Alle Staten wedijveren met elkaar, meestal in de grootste bandeloosheid: *right or wrong, my country*. Dat zal dan ook de situatie zijn als wij morgen overgaan tot het uitbouwen van een confederale structuur of tot separatisme.

Het gebrek aan internationale rechtsorde en de cultus van de staatssoevereiniteit hebben voor gevolg dat de leiders niet anders kunnen dan het nationalisme aankweken en onderhouden. Op deze manier wordt het nationalisme van de andere volkeren gevoed en gewettigd.

Het allerbelangrijkste lijkt ons echter de tendens het eigen nationalisme steeds weer te rechtvaardigen door het nationalisme van andere naties. Verwijzend naar het nationalisme of imperialisme van de anderen worden de gewetens gestust, het eigen egoïsme gerechtsvaardigd en komt men terecht in een duivelse kringloop, waarin elkeen meent het recht aan zijn kant te hebben. De realistische politici zien geen andere uitweg dan het prediken van economisch, monetair en militair nationalisme.

De vraag die wij dan ook moeten stellen is of de volgende grondwetsherziening ons al dan niet uit deze duivelse kringloop zal verlossen. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Eicher.

M. Eicher. — Monsieur le Président, en votant la déclaration de révision de la Constitution, le législateur délimite le champ d'action du prochain constituant.

Celui-ci aura à approfondir le fédéralisme dans notre pays. Il devra dès lors se prononcer également sur le statut de la Communauté germanophone en veillant à l'intégrer harmonieusement dans la Belgique de demain.

Le 10 octobre dernier, le Conseil de la Communauté germanophone a adressé une résolution aux Chambres et au gouvernement dans laquelle il précise sa vision du devenir institutionnel de la Communauté germanophone.

Après avoir rappelé la revendication légitime d'une représentation garantie des germanophones dans toutes les instances parlementaires exerçant des compétences en région de langue allemande, le Conseil de la Communauté germanophone consacre l'essentiel de son texte à la problématique des compétences. Il s'oppose résolument à toute diminution de ses compétences actuelles et souhaite, tout au contraire, que celles-ci soient élargies à certaines matières relevant actuellement du ressort des Régions. Cette revendication n'est pas nouvelle. Elle a déjà été formulée à de nombreuses reprises par des représentants de tous les partis politiques. Le texte actuel de la Constitution permet d'ailleurs de lui donner satisfaction et cela mérite d'être répété ici, à cette tribune.

Le Conseil de la Communauté germanophone a cependant souhaité que l'article 59ter, paragraphe 2, soit repris dans la liste des articles à réviser afin qu'un certain nombre d'améliorations puissent être apportées au texte actuel.

Je regrette que la proposition du Conseil de la Communauté germanophone n'ait pas été suivie pour des raisons de parallélisme avec le sort réservé à l'article 59bis. C'est pourquoi je me permets d'insister d'autant plus sur la nécessité d'inclure la Com-

munauté germanophone dans les modifications envisagées au niveau du titre III de la Constitution par l'insertion de nouveaux articles applicables aux Communautés.

D'ores et déjà, je voudrais également attirer l'attention de la Haute Assemblée sur les conséquences, pour la Communauté germanophone, de toute modification des lois spéciales de réformes institutionnelles, auxquelles se réfèrent de nombreuses dispositions de la loi sur la Communauté germanophone. Il faut éviter à tout prix qu'une nouvelle définition des matières culturelles et personalisables applicable aux Communautés française et flamande ne conduise à nouveau à une diminution des attributions de la Communauté germanophone, comme cela a été le cas avec les monuments et sites en 1989. Pour cette raison, il s'impose d'abandonner la technique de législation par référence et de procéder à une énumération explicite des compétences de la Communauté germanophone dans le texte même de la loi qui la concerne.

Ces dernières semaines, le débat politique en Communauté germanophone a cependant porté pour l'essentiel sur l'opportunité de créer une quatrième région comprenant même, pour certains, d'autres communes que les neuf communes germanophones. Cette discussion s'est amplifiée depuis que le PSC germanophone s'est également prononcé lors d'un récent congrès et ce, à la plus grande surprise de bon nombre de ses plus fidèles serviteurs, pour la création d'une quatrième région et, dès lors, en toute logique, pour la modification de l'article 107^{quater} de la Constitution.

Je me réjouis de ce que la résolution votée par le Conseil de la Communauté germanophone ne reprend pas ce point de vue et se prononce, au contraire, pour une position défendue jusqu'il y a peu par une large majorité des forces politiques de notre Région, c'est-à-dire pour une formule d'autonomie à la carte et la constitution de la Région de langue allemande en entité fédérée autonome dans l'hypothèse où le constituant déciderait de supprimer la dichotomie Communautés-Régions, hypothèse que la déclaration de révision actuelle exclut explicitement. Ce retour à la raison me réjouit d'autant plus que la séparation totale de la Région wallonne, que certains semblent subitement souhaiter, entraînerait les germanophones dans une aventure financière dont les conséquences risqueraient d'être néfastes pour la population et les entreprises de la Communauté germanophone.

J'étais et je reste un partisan résolu d'une autonomie taillée à la mesure des besoins de la Communauté germanophone. Je plaide en faveur d'un maintien des compétences actuelles de la Communauté germanophone ainsi que d'un élargissement de celles-ci, mais je suis profondément convaincu que la meilleure façon d'arriver à ce but consiste en l'application de l'actuel article 59ter, paragraphe 3, de la Constitution.

Avec le Conseil de la Communauté germanophone, j'aurais certes souhaité certains aménagements au paragraphe 2 de cet article. Mais je comprends aussi les raisons qui s'opposent à la prise en considération de ce souhait. Je sais que le devenir et l'épanouissement de la Communauté germanophone dans la nouvelle Belgique sont assurés dans le cadre des textes constitutionnels actuellement en vigueur. Je me prononcerai dès lors en faveur du projet de révision de la Constitution tel qu'il nous est soumis. (Applaudissements.)

BOODSCHAP — MESSAGE

De Voorzitter. — Bij boodschap van heden brengt de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis van de Senaat dat zij heeft aangenomen 79 ontwerpen van verklaring tot herziening van de Grondwet.

Par message de ce jour, la Chambre des représentants fait connaître au Sénat, qu'elle a adopté 79 projets de déclaration de révision de la Constitution.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

PROJET DE LOI TRANSPOSANT EN DROIT BELGE LA DIRECTIVE DU CONSEIL DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES DU 23 JUILLET 1990 CONCERNANT LE RÉGIME FISCAL COMMUN APPLICABLE AUX SOCIÉTÉS MÈRES ET FILIALES

Votes réservés

Vote

ONTWERP VAN WET TOT OMZETTING IN HET BELGISCHE RECHT VAN DE RICHTLIJN VAN DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN VAN 23 JULI 1990 BETREFFENDE DE GEMEENSCHAPPELIJKE FISCALE REGELING VOOR MOEDERMAATSCHAPPIJEN EN DOCHTERONDERNEMINGEN

Aangehouden stemmingen

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés du projet de loi transposant en droit belge la directive du Conseil des Communautés européennes du 23 juillet 1990 concernant le régime fiscal commun applicable aux sociétés mères et filiales.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet tot omzetting in het Belgische recht van de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur les deux amendements déposés par M. Hatry à l'article premier.

Wij stemmen eerst over de twee amendementen van de heer Hatry bij artikel 1.

— Ces amendements, mis aux voix par assis et levé, ne sont pas adoptés.

Deze amendementen, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, worden niet aangenomen.

M. le Président. — Je mets aux voix l'article premier.

Ik breng artikel 1 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Nous devons nous prononcer sur l'amendement déposé par M. Hatry à l'article 9.

Wij stemmen over het amendement van de heer Hatry bij artikel 9.

— Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

M. le Président. — Je mets aux voix l'article 9.

Ik breng artikel 9 in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Hatry tendant à ajouter un article 11 (nouveau).

Wij stemmen over het amendement van de heer Hatry dat ertoe strekt een artikel 11 (nieuw) toe te voegen.

— Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

M. le Président. — Les autres articles ayant déjà été adoptés, nous passons au vote sur l'ensemble du projet.

De andere artikelen werden reeds vroeger aangenomen. We stemmen nu over het ontwerp van wet in zijn geheel.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

143 membres sont présents.

143 leden zijn aanwezig.

111 votent oui.

111 stemmen ja.

11 votent non.

11 stemmen neen.

21 s'abstiennent.

21 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Aerts, Allewaert, Antoine, Arts, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeyss, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. De Bremaeker, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Donnay, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Henneuse, Hofman, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemant, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, Mouton, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, M. Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborcht, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Barzin, Bock, Boël, Decléty, Evers, Glibert, Hasquin, Houssa, Monfils, Petitjean et Vandenhaute.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, Mme Dardenne, MM. De Backer, Declerck, Desmedt, Dierickx, Gryp, Mmes Harnie, Herman-Michielsens, Nélis, MM. Noerens, Vaes, Van Aperen, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden, Verreycken et Wierinckx.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben ons onthouden omdat wij enerzijds wel akkoord gaan met de inhoud van de richtlijn, maar anderzijds de manier waarop de vermindering van inkomsten wordt gecompenseerd niet kunnen aanvaarden.

Mme Dardenne. — Monsieur le Président, le groupe Ecolo-Agalev s'est abstenu. Nous sommes d'accord sur le bien-fondé de la directive. Cependant, si des mesures de correction s'imposent, pourquoi ne pas appliquer l'ensemble des mesures prévues au conclave budgétaire concernant l'impôt des sociétés? C'eût été plus cohérent en matière fiscale.

REVISION DE LA CONSTITUTION

HERZIENING VAN DE GRONDWET

REVISION DE L'ARTICLE 140 DE LA CONSTITUTION

TEXTE ALLEMAND DE LA CONSTITUTION

Votes

HERZIENING VAN ARTIKEL 140 VAN DE GRONDWET

DUITSE TEKST VAN DE GRONDWET

Stemmingen

M. le Président. — Nous passons au vote sur la disposition relative à l'article 140 de la Constitution, telle qu'elle est proposée par la commission.

Wij stemmen over de bepaling met betrekking tot artikel 140 van de Grondwet, zoals die door de commissie wordt voorgesteld.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

149 membres sont présents.

149 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

M. le Président. — Je constate que le quorum et la majorité requis par l'article 131 de la Constitution sont atteints. La disposition est donc adoptée. Elle sera soumise à la sanction royale.

Ik stel vast dat het quorum en de meerderheid, zoals artikel 131 van de Grondwet vereist, bereikt zijn. De bepaling is dus aangenomen. Ze zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeyss, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mmes Coorens, Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declerck, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert,

Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Verreycken, Verschuere, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le texte allemand de la Constitution, tel qu'il est proposé par la commission.

Wij stemmen over de Duitse tekst van de Grondwet, zoals die door de commissie wordt voorgesteld.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

149 membres sont présents.

149 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

M. le Président. — Je constate que le quorum et la majorité requis par l'article 131 de la Constitution sont atteints. La disposition est donc adoptée. Elle sera soumise à la sanction royale.

Ik stel vast dat het quorum en de meerderheid, zoals artikel 131 van de Grondwet vereist, bereikt zijn. De bepaling is dus aangenomen. Ze zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mmes Coorens, Dardenne, MM. De Bremaeker, Declerck, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelméers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flaghothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verlinden, Verreycken, Verschuere, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

PROJET ET PROPOSITIONS DE DECLARATION DE REVISION DE LA CONSTITUTION

Votes

ONTWERP EN VOORSTELLEN VAN VERKLARING TOT HERZIENING VAN DE GRONDWET

Stemmingen

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur le projet et les propositions de déclaration de révision de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp en de voorstellen van verklaring tot herziening van de Grondwet.

Je signale que des amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents projets de déclaration.

Ik deel u mee dat amendementen ondertekend door minder dan drie leden zijn ingediend op verschillende ontwerpen van verklaring.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés ?

Mag ik aannemen dat deze amendementen gesteund worden ?
(*Talrijke leden staan op.*)

Aangezien deze amendementen reglementair gesteund worden, maken ze deel uit van de bespreking.

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie du débat.

Wij stemmen eerst over het ontwerp van verklaring dat luidt :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 1 van de Grondwet.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 1er de la Constitution.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

153 membres sont présents.

153 leden zijn aanwezig.

138 votent oui.

138 stemmen ja.

15 votent non.

15 stemmen neen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mmes Coorens, Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declerck, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelméers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flaghothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal,

Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Houssa, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Petitjean et Vandenhaute.

De Voorzitter. — We stemmen over het ontwerp van verklaring dat luidt :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van titel I van de Grondwet, om een artikel 3^{quater} in te voegen betreffende de Gewesten zoals deze bepaald zijn in artikel 107^{quater}.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision du titre Ier de la Constitution, en vue d'insérer un article 3^{quater} relatif aux Régions telles que définies à l'article 107^{quater}.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

M. le Président. — Cette demande est-elle appuyée ? (*Plus de neuf membres se lèvent.*)

Le vote nominatif étant régulièrement demandé, il va y être procédé.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

155 membres sont présents.

155 leden zijn aanwezig.

142 votent oui.

142 stemmen ja.

13 votent non.

13 stemmen neen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Antoine, Arts, Barzin, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, M. Crucke, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egemeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijssels, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-

Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompuy, Van Rompuy, Verhaegen, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, De Backer, Declerck, Mme Herman-Michielsens, MM. Noerens, Van Aperen, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision du titre II de la Constitution, en vue d'insérer des dispositions nouvelles permettant d'assurer la protection des droits et libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel II van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen die de bescherming moeten verzekeren van de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration ?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring ? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 4 de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 4 van de Grondwet.

M. Desmedt propose l'amendement que voici :

« Modifier comme suit la disposition relative à l'article 4 :

« De l'article 4, alinéa 2, de la Constitution. »

« De bepaling betreffende artikel 4 te wijzigen als volgt :

« Van artikel 4, tweede lid, van de Grondwet. »

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, mon amendement s'explique comme suit : en fait, le gouvernement propose de soumettre la totalité de l'article 4 à révision. Le paragraphe 1er stipule simplement que la qualité de Belge s'acquiert, se conserve et se perd d'après les règles déterminées par la loi civile. Il nous semble préférable de ne pas toucher à ce texte. Le droit de la nationalité doit demeurer une compétence nationale. Par conséquent, nous souhaitons limiter à l'alinéa 2 la révision de l'article 4.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix l'amendement de M. Desmedt.

Daar niemand meer het woord vraagt, breng ik het amendement van de heer Desmedt in stemming.

— Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

M. le Président. — Je mets aux voix le projet de déclaration de révision de l'article 4 de la Constitution.

Ik breng het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 4 van de Grondwet in stemming.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur le projet de déclaration de révision de l'article 4 de la Constitution.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 4 van de Grondwet.

157 membres sont présents.

157 leden zijn aanwezig.

128 votent oui.

128 stemmen ja.

29 votent non.

29 stemmen neen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Antoine, Arts, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Flagochier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Henneuse, Hismans, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kuipers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborcht, Van Eervelt, Vanhaverbeke, Van Hooand, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Clerdent, De Backer, Declerck, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Desmedt, Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Houssa, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Noerens, Petitjean, Van Aperen, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 6, alinéa 2, deuxième membre de phrase, de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 6, tweede lid, tweede zinsdeel, van de Grondwet.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis sur le projet de révision de l'article 4 vaut également pour ce projet de déclaration ?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht over het ontwerp van herziening van artikel 4 ook geldt voor dit ontwerp van verklaring ? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

M. Desmedt propose de déclarer qu'il y a lieu à révision de l'article 6bis, alinéa 2, de la Constitution.

De heer Desmedt stelt voor te verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 6bis, tweede lid, van de Grondwet.

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, il s'agit, en fait, d'une proposition qui consiste à ajouter l'article 6bis, alinéa 2, aux articles soumis à révision. Cet article garantit les libertés idéologiques et philosophiques des minorités. Je propose de le soumettre à révision afin de protéger également d'autres types de minorités telles que les minorités linguistiques.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix la proposition de déclaration de révision de M. Desmedt.

Daar niemand meer het woord vraagt, breng ik het voorstel van verklaring tot herziening van de heer Desmedt in stemming.

— Cette proposition de déclaration, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

Dit voorstel van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

De Voorzitter. — Mevrouw Aelvoet c.s. dient volgend voorstel van verklaring in :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van titel II van de Grondwet, ten einde er een artikel 9bis in te voegen.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article 9bis.

Ik breng dit voorstel in stemming.

Je mets aux voix cette proposition.

— Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 10 van de Grondwet, om een tweede lid toe te voegen dat aan de Gewesten en de Gemeenschappen de bevoegdheid toekent om de gevallen te bepalen waarin een huiszoeking kan plaatshebben.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 10 de la Constitution, en vue d'ajouter un deuxième alinéa attribuant aux Communautés et aux Régions la compétence de prévoir les cas dans lesquels une visite domiciliaire peut avoir lieu.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

De Voorzitter. — We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 10 van de Grondwet.

Il est procédé au vote nominatif sur le projet de déclaration de révision de l'article 10 de la Constitution.

144 leden zijn aanwezig.

144 membres sont présents.

118 stemmen ja.

118 votent oui.

26 stemmen neen.

26 votent non.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Arts, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme

Dardenne, MM. De Bremaeker, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Eicher, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, A. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Henneuse, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anthuenis, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Clerdent, De Backer, Declerck, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Mmes Herman-Michielsens, Mayence-Goossens, MM. Monfils, Noerens, Petitjean, Vandenhaute, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 11 van de Grondwet om een lid toe te voegen betreffende de oneigeningsbevoegdheid van de Gewesten en de Gemeenschappen.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 11 de la Constitution, en vue d'ajouter un alinéa concernant le pouvoir d'expropriation des Communautés et des Régions.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 11 van de Grondwet aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration de révision de l'article 11 de la Constitution est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 17 van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 17 de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

De Voorzitter. — We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 17 van de Grondwet.

Il est procédé au vote nominatif sur le projet de déclaration de révision de l'article 17 de la Constitution.

155 leden zijn aanwezig.

155 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, Declerck, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poullier, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Vanden Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 18 van de Grondwet, om een lid toe te voegen teneinde de waarborgen van de drukpers uit te breiden tot de andere informatiemiddelen.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 18 de la Constitution, en vue d'ajouter un alinéa permettant d'élargir les garanties de la presse aux autres moyens d'information.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 18 van de Grondwet aangenomen.

En conséquence, le projet de déclaration de révision de l'article 18 de la Constitution est adopté.

Mevrouw Aelvoet c.s. dient volgend voorstel van verklaring in :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 20 van de Grondwet.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 20 de la Constitution.

We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 22 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 22 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 22 met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration de révision de l'article 22 est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.
En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 24 van de Grondwet, om de uitzondering die er ten opzichte van de ministers is bepaald uit te breiden tot de leden van de Executieven.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration relative à la révision de l'article 24 de la Constitution, en vue d'étendre l'exception qui y est prévue à l'égard des ministres, aux membres des Exécutifs.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van verklaring.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de déclaration.

159 leden zijn aanwezig.
159 membres sont présents.
147 stemmen ja.
147 votent oui.
12 stemmen neen.
12 votent non.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.
En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Ja hebben gestemd:
Ont voté oui:

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Antoine, Arts, Barzin, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerehe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, Decléry, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egemeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flaghothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Kuipers, Lallemant, Langendries, Larrier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:
Ont voté non:

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, De Backer, Declerck, Mme Herman-Michielsens, MM. Noerens, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel II van de Grondwet, om een artikel 24bis in te voegen betreffende de economische en sociale rechten.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article 24bis relatif aux droits économiques et sociaux.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid wordt aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp aangenomen.
En conséquence, ce projet est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel II van de Grondwet, om een artikel 24ter in te voegen betreffende de openbaarheid van bestuur, de motivering van bestuurshandelingen, en de ombudsman.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article 24ter relatif à la publicité et à la motivation des actes de l'administration, et au médiateur.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid wordt aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp aangenomen.
En conséquence, ce projet est adopté.

M. Desmedt propose de déclarer qu'il y a lieu à révision du titre II de la Constitution, en vue d'y insérer un article 24quater relatif à la Sûreté de l'Etat.

De heer Desmedt stelt voor te verklaren dat er reden bestaat tot herziening van titel II van de Grondwet, ten einde er een artikel 24quater in te voegen betreffende de Veiligheid van de Staat.

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, je propose de soumettre à révision le titre II de la Constitution en vue d'y insérer un article 24quater qui permettrait de faire entrer la Sûreté de l'Etat dans le cadre législatif, alors qu'elle ne figure pour l'instant dans aucun cadre. Cette proposition est conforme dans les grandes lignes aux conclusions de la commission d'enquête sur le réseau Gladio.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix la proposition de déclaration de M. Desmedt.

Daar niemand meer het woord vraagt, breng ik het voorstel van verklaring van de heer Desmedt in stemming.

— Cette proposition de déclaration, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

Dit voorstel van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen betreffende de Gemeenschappen en de Gewesten.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision du titre III de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles relatives aux Communautés et aux Régions.

La parole est à Mme Delruelle.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

M. le Président. — Nous passons au vote.
Wij gaan over tot de stemming.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.
Il est procédé au vote nominatif.

148 leden zijn aanwezig.
148 membres sont présents.
133 stemmen ja.
133 votent oui.
15 onthouden zich.
15 s'abstiennent.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.
En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declerck, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Houssa, Mayence-Goossens, MM. Monfils, Petitjean et Vandenhautte.

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision du titre III de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif aux compétences exclusives du pouvoir national.

Wij moeten ons uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende de exclusieve bevoegdheden van de nationale macht.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration ?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring ? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om een nieuw artikel in te voegen betreffende de residuaire en de concurrerende bevoegdheden.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision du titre III de la Constitution, en vue d'y insérer un article nouveau relatif aux compétences résiduelles et concurrentes.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

159 leden zijn aanwezig.

159 membres sont présents.

144 stemmen ja.

144 votent oui.

15 stemmen neen.

15 votent non.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1991-1992
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1991-1992

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declerck, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Desmedt, Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Houssa, Monfils, Petitjean et Vandenhautte.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen betreffende het referendum.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles relatives au référendum.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid wordt aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp aangenomen.

En conséquence, ce projet est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 26 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 26 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid wordt aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp aangenomen.

En conséquence, ce projet est adopté.

Mevrouw Herman en de heer De Backer dienen volgend voorstel van verklaring in :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 26bis van de Grondwet.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 26bis de la Constitution.

We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Dit voorstel van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition de déclaration, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

M. le Président. — Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 27 de la Constitution.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 27 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

M. Desmedt présente la proposition de déclaration ci-après :
Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 29 de la Constitution.

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 29 van de Grondwet.

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, l'article 29 énonce la base de l'organisation du pouvoir exécutif. Il s'agit donc d'un article essentiel de notre Constitution.

Tenant compte de la mise en place d'un régime fédéral en Belgique, il y a lieu de modifier cet article en vue d'y mentionner les sources communautaires et régionales du pouvoir exécutif.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je mets aux voix la proposition de déclaration de M. Desmedt.

Daar niemand meer het woord vraagt, breng ik het voorstel van verklaring tot herziening van de heer Desmedt in stemming.

— Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 31 de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 31 van de Grondwet.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis sur l'article 26 vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die werd uitgebracht over artikel 26 ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre premier, de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles relatives aux compétences respectives de la Chambre des représentants et du Sénat ainsi qu'au fonctionnement de ces institutions.

Wij moeten ons uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, eerste hoofdstuk, van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen met betrekking tot de respectieve bevoegdheden van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat en de werking van deze instellingen.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 32 de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 32 van de Grondwet.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 36 de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 36 van de Grondwet.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 41 de la Constitution.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 41 van de Grondwet.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Nous devons procéder maintenant au vote sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre premier, de la Constitution, en vue d'y insérer un article 41bis relatif à l'adoption des textes de loi après une seconde lecture.

Wij moeten ons nu uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, eerste hoofdstuk, van de Grondwet, om een artikel 41bis in te voegen betreffende het aannemen van wetteksten na een tweede lezing.

Puis-je considérer que le vote qui vient d'être émis vaut également pour ce projet de déclaration?

Mag ik aannemen dat de stemming die zoëven werd uitgebracht ook geldt voor dit ontwerp van verklaring? (*Instemming.*)

Ce projet de déclaration est donc adopté.

Dit ontwerp van verklaring is dus aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 42 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 42 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, eerste hoofdstuk, eerste afdeling, van de Grondwet, om er een bepaling aan toe te voegen betreffende de volksvertegenwoordigers van rechtswege.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre premier, section première, de la Constitution, en vue d'y ajouter une disposition relative aux députés de droit.

— Dit ontwerp van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

Ce projet de déclaration, mis aux voix par assis et levé, est adopté.

De Voorzitter. — Mevrouw Herman en de heer De Backer dienen volgend voorstel van verklaring in :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 48 van de Grondwet.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 48 de la Constitution.

We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Dit voorstel van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition de déclaration, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 49 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 49 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 50, eerste lid, 4°, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 50, alinéa premier, 4°, de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Mevrouw Herman en de heer De Backer dienen volgend voorstel van verklaring in :

De Kamers verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 51 van de Grondwet.

Les Chambres déclarent qu'il y a lieu à révision de l'article 51 de la Constitution.

Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Dit voorstel van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition de déclaration, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 52 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 52 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, eerste hoofdstuk, afdeling II, van de Grondwet, om nieuwe bepalingen in te voegen betreffende de hervorming van de Senaat.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre premier, section II, de la Constitution, en vue d'y insérer des dispositions nouvelles relatives à la réforme du Sénat.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 53 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 53 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 54 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 54 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 55 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 55 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 56, 3° en 4°, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 56, 3° et 4°, de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 56ter van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 56ter de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 56quater van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 56quater de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 57 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 57 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 58 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 58 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 59 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 59 de la Constitution.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij moeten ons uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 59bis van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen.

Nous devons nous prononcer sur le projet de déclaration de révision de l'article 59bis de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire.

Mevrouw Herman en de heer De Backer stellen volgend amendement voor:

« De woorden « om er de overgangsbepaling op te heffen » te doen vervallen. »

« Supprimer les mots « en vue d'abroger la disposition transitoire. »

We gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Mag ik uit deze stemming afleiden dat het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 59bis van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen aangenomen is?

Puis-je déduire de ce vote que le projet de déclaration de révision de l'article 59bis de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire est adopté? (*Assentiment.*)

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 65 van de Grondwet, om een nieuw lid toe te voegen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 65 de la Constitution, en vue d'y ajouter un nouvel alinéa.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Mevrouw Aelvoet c.s. stellen voor te verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 66 van de Grondwet.

Mme Aelvoet et consorts proposent de déclarer qu'il y a lieu à révision de l'article 66 de la Constitution.

Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

Ik breng het voorstel van mevrouw Aelvoet in stemming.

Je mets aux voix la proposition de Mme Aelvoet.

— Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

M. le Président. — M. Desmedt propose de déclarer qu'il y a lieu à révision de l'article 66, alinéas 2 et 3, de la Constitution.

De heer Desmedt stelt voor te verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 66, tweede en derde lid, van de Grondwet.

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, je propose de soumettre les alinéas 2 et 3 à révision. Je rappelle, à l'intention de l'assemblée, qu'il s'agit des nominations aux emplois dans l'administration générale et publique. Je propose d'ajouter également que les pouvoirs communautaires et régionaux disposent constitutionnellement du droit de nomination.

M. le Président. — Je mets aux voix la proposition de déclaration de M. Desmedt.

Ik breng het voorstel van verklaring van de heer Desmedt in stemming.

— Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 68 van de Grondwet.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 68 de la Constitution.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

157 membres sont présents.

157 leden zijn aanwezig.

143 votent oui.

143 stemmen ja.

14 votent non.

14 stemmen neen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claey, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declercq, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay,

Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagochier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemant, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poullain, Poullé, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rumpuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Petitjean et Vandenhaute.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 69 de la Constitution.

Wij gaan over tot de stemming over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 69 van de Grondwet.

Mme Delruelle-Ghobert. — Monsieur le Président, je demande le vote nominatif.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur le projet de déclaration.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van verklaring.

158 membres sont présents.

158 leden zijn aanwezig.

143 votent oui.

143 stemmen ja.

14 votent non.

14 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declercq, De Cooman, Deghilage, Dehoussé, Delloy, De Loo, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Dierickx, Donnay, Dufaux, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagochier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemant, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil,

Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poullé, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rumpuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Verreycken, Verschueren, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Henrion, Houssa, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Petitjean et Vandenhaute.

S'est abstenu :

Onthouden heeft zich :

M. Hasquin.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 70, alinéa premier, de la Constitution, pour ce qui concerne les mots « le deuxième mardi d'octobre ».

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 70, eerste lid, van de Grondwet, wat betreft de woorden « de tweede dinsdag van oktober ».

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 71 de la Constitution.

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 71 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 72 de la Constitution.

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 72 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote nominatif sur le projet de révision de l'article 73 de la Constitution, en vue d'étendre l'exception qui y est prévue à l'égard des ministres aux membres des Exécutifs.

Wij gaan nu over tot de naamstemming over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 73 van de Grondwet, om de uitzondering die er ten aanzien van de ministers is bepaald uit te breiden tot de leden van de Executieven.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

164 membres sont présents.

164 leden zijn aanwezig.

150 votent oui.

150 stemmen ja.

14 votent non.

14 stemmen neen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Antoine, Arts, Barzin, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgeois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egemeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Henneuse, Henrion, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larrier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Van Eervelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anthuenis, Bascour, Bosmans, De Backer, Declerck, Desmedt, Mme Herman-Michielsens, MM. Noerens, Van Aepren, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 88 de la Constitution.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 88 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het voorstel van mevrouw Aelvoet c.s. betreffende de herziening van titel III, hoofdstuk II, afdeling 2, van de Grondwet, ten einde er een artikel 88bis in te voegen.

Nous passons au vote sur la proposition de Mme Aelvoet et consorts relative à la révision du titre III, chapitre II, section 2, de la Constitution, en vue d'y insérer un article 88bis.

— Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

M. le Président. — Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 90 de la Constitution.

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 90 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 91 de la Constitution.

Wij stemmen nu over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 91 van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen nu over het voorstel van mevrouw Herman en de heer De Backer tot herziening van artikel 91bis van de Grondwet.

Nous votons sur la proposition de déclaration de révision de l'article 91bis de la Constitution de Mme Herman et de M. De Backer.

— Dit voorstel, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cette proposition, mise aux voix par assis et levé, n'est pas adoptée.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 95, tweede lid, van de Grondwet, met uitzondering van de woorden « Dit Hof treedt niet in de beoordeling van de zaken zelf ».

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 95, alinéa 2, de la Constitution, à l'exception des mots « Cette Cour ne connaît pas du fond des affaires ».

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 96, tweede lid, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 96, alinéa 2, de la Constitution.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

158 leden zijn aanwezig.

158 membres sont présents.

146 stemmen ja.

146 votent oui.

12 stemmen neen.

12 votent non.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Antoine, Arts, Barzin, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bouchat, Bourgeois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools,

Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Bremaeker, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Poulet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Verhaegen, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anthuenis, Bascour, De Backer, Declerck, Mme Herman-Michielsens, MM. Noerens, Van Aperen, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Thillo, Verlinden et Wierinckx.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 98 van de Grondwet, om een lid toe te voegen ten einde de waarborg van de jury uit te breiden tot de andere informatiemiddelen.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 98 de la Constitution, en vue d'y ajouter un alinéa élargissant la garantie du jury aux autres moyens d'information.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 99 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 99 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 104, 1°, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 104, 1°, de la Constitution.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

159 leden zijn aanwezig.

159 membres sont présents.

145 stemmen ja.

145 votent oui.

14 stemmen neen.

14 votent non.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, M. Crucke, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declerck, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, M. Henneuse, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Michiels, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Barzin, Bock, Boël, Clerdent, Decléty, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Evers, Glibert, Hasquin, Henrion, Houssa, Mme Mayence-Goossens, MM. Petitjean en Vandenhaute.

De Voorzitter. — Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 107 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 107 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid wordt aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, hoofdstuk III, van de Grondwet, om een artikel 107bis toe te voegen betreffende de verhouding tussen de normen van het interne recht en de normen van het internationaal en supranationaal recht.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre III, de la Constitution, en vue d'y ajouter un article 107bis relatif au rapport entre les normes du droit interne et celles du droit international et supranational.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen ?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité ? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij moeten ons uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 107ter van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen.

Nous devons nous prononcer sur le projet de déclaration de révision de l'article 107ter de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire.

Mevrouw Herman en de heer De Backer stellen volgend amendement voor:

« De woorden « om er de overgangsbepaling op te heffen » te doen vervallen. »

« Supprimer les mots « en vue d'abroger la disposition transitoire. »

Wij stemmen over het amendement van mevrouw Herman en de heer De Backer.

Nous votons sur l'amendement de Mme Herman et de M. De Backer.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Mag ik aannemen dat het ontwerp van verklaring over artikel 107ter is aangenomen?

Puis-je considérer que le projet de déclaration sur l'article 107ter est adopté? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III, hoofdstuk IIIbis, van de Grondwet, om er bepalingen aan toe te voegen betreffende de voorkoming en de beslechting van belangenconflicten.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III, chapitre IIIbis, de la Constitution, en vue d'y ajouter des dispositions relatives à la prévention et au règlement des conflits d'intérêts.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om er een nieuw hoofdstuk in te voegen betreffende de administratieve rechtscolleges en de Raad van State.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre III de la Constitution, en vue d'y insérer un chapitre nouveau relatif aux juridictions administratives et au Conseil d'Etat.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

De regering stelt voor artikel 108, 6° van het tweede lid, derde en vierde lid, van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren.

Le gouvernement propose de soumettre à révision l'article 108, 6° du deuxième alinéa, troisième et quatrième alinéas, de la Constitution.

M. Desmedt propose l'amendement que voici:

« Supprimer les mots « 6° du deuxième alinéa, troisième et quatrième alinéas. »

« De woorden « 6° van het tweede lid, derde en vierde lid » te doen vervallen. »

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, l'article 108 règle le fonctionnement des institutions provinciales et communales. Je propose de le soumettre totalement à révision pour pouvoir don-

ner aux Régions un pouvoir qui ne soit pas uniquement de tutelle, mais d'organisation du fonctionnement des institutions communales et provinciales.

M. le Président. — Je mets aux voix l'amendement de M. Desmedt.

Ik breng het amendement van de heer Desmedt in stemming.

— Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

M. le Président. — Puis-je considérer que le projet de déclaration sur l'article 108 est adopté?

Mag ik aannemen dat het ontwerp van verklaring over artikel 108 is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 108bis de la Constitution.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 108bis van de Grondwet.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij moeten ons uitspreken over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 108ter, paragraaf 1, van de Grondwet.

Nous devons nous prononcer sur le projet de déclaration de révision de l'article 108ter, paragraphe premier, de la Constitution.

Mevrouw Herman en de heer De Backer stellen volgend amendement voor:

« De voorgestelde bepalingen samen te voegen als volgt:

« Art. 108ter van de Grondwet. »

« Réunir comme suit les dispositions proposées:

« Art. 108ter de la Constitution. »

Ik breng het amendement van mevrouw Herman en de heer De Backer in stemming.

Je mets aux voix l'amendement de Mme Herman et de M. De Backer.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Mag ik aannemen dat artikel 108ter, paragraaf 1, wordt aangenomen?

Puis-je considérer que l'article 108ter, paragraphe 1er, est adopté? (*Assentiment.*)

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 108ter de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 108ter van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen.

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité?

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen? (*Instemming.*)

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 110, paragraphe 4, de la Constitution.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 110, paragraaf 4, van de Grondwet.

— Ce projet, mis aux voix par assis et levé, est adopté.

Dit ontwerp, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

M. le Président. — En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 112, tweede lid, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 112, alinéa 2, de la Constitution.

— Dit ontwerp van verklaring, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

Ce projet de déclaration, mis aux voix par assis et levé, est adopté.

M. le Président. — En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 113 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 113 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 114 van de Grondwet, om een lid toe te voegen ten einde te bepalen dat geen pensioen noch gratificatie ten laste van een Gemeenschap of een Gewest kan worden toegekend dan krachtens een decreet of een in artikel 26bis bedoelde regel.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 114 de la Constitution, en vue d'y ajouter un alinéa précisant qu'aucune pension, aucune gratification à la charge d'une Communauté ou d'une Région, ne peut être accordée qu'en vertu d'un décret ou d'une règle visée à l'article 26bis.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 115, eerste lid, van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 115, alinéa premier, de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 115 van de Grondwet, om er de overgangsbepaling op te heffen.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 115 de la Constitution, en vue d'en abroger la disposition transitoire.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel IV van de Grondwet, om een artikel 115bis in te voegen betreffende de vaststelling van een absoluut maximum van fiscale en parafiscale druk.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision du titre IV de la Constitution, en vue d'y insérer un article 115bis relatif à la détermination d'un maximum absolu de la pression fiscale et parafiscale.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

M. Vaes. — Monsieur le Président, je crains qu'il n'y ait confusion lorsque l'on se base sur le résultat précédent.

M. le Président. — Non, monsieur Vaes, c'est clair. Il s'agit du même résultat que celui obtenu lors du rejet de votre proposition.

M. Vaes. — Je demande le vote, monsieur le Président.

M. le Président. — Vous craignez vraiment qu'il y ait confusion, monsieur Vaes?

M. Vaes. — Vous avez fait voter par assis et levé alors que nous étions plus de dix à demander le vote nominatif.

M. le Président. — J'en doute.

M. Vaes. — Les membres du PRL étaient d'accord. Ils auraient voté contre ma proposition, mais ils étaient prêts à voter nominativement.

M. le Président. — En principe, monsieur Vaes, on vote par assis et levé sur ce genre de proposition. Si l'on souhaite un vote par appel nominal, il faut faire appuyer cette demande par dix membres.

Quoi qu'il en soit, le résultat du vote était clair.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 116 van de Grondwet.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 116 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est adopté? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 117 van de Grondwet, om een tweede lid toe te voegen dat eventueel de in het eerste lid opgenomen voorzieningen uitbreidt tot de lekenconsulenten.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 117 de la Constitution, en y ajoutant un alinéa 2 élargissant éventuellement aux conseillers laïques les dispositions de l'alinéa premier.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 127 van de Grondwet.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 127 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 129 van de Grondwet.

Nous votons sur le projet de déclaration de révision de l'article 129 de la Constitution.

Mag ik aannemen dat dit ontwerp van verklaring eveneens met eenparigheid is aangenomen?

Puis-je considérer que ce projet de déclaration est également adopté à l'unanimité? (*Assentiment.*)

Derhalve is dit ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, ce projet de déclaration est adopté.

M. Desmedt propose de déclarer qu'il y a lieu à révision de l'article 131 de la Constitution.

De heer Desmedt stelt voor te verklaren dat er reden bestaat tot herziening van artikel 131 van de Grondwet.

Cet article ayant donné lieu à de longues discussions, je vous propose de procéder à un vote nominatif.

Ik stel u voor hierover een naamstemming te houden. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

159 membres sont présents.

159 leden zijn aanwezig.

135 votent non.

135 stemmen neen.

24 votent oui.

24 stemmen ja.

En conséquence, la proposition n'est pas adoptée.

Derhalve is het voorstel niet aangenomen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, De Backer, De Bremaeker, Declercq, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egemeers, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, Mathot, Matthys, Mme Maximus, MM. Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas,

MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Tous-saint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwen-huyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Allewaert, Bockstal, Capoen, Mme Dar-denne, MM. Desmedt, de Wasseige, Dierickx, A. Geens, Gee-raerts, Gryp, Mme Harnie, MM. Kuijpers, Langendries, Luyten, Michiels, Mme Nélis, MM. Peeters, Vaes, Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van Hooland, Vermeulen et Ver-reycken.

De heer Vermeulen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij bij de vorige stemming vergist. Ik had neen willen stemmen.

Mevrouw Van den Bogaert-Ceulemans. — Ik ook, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Akte wordt u hiervan gegeven.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision de l'article 134 de la Constitution.

Wij stemmen over het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 134 van de Grondwet.

Mesdames, messieurs, une certaine confusion régnant à la suite des votes intervenus, je vous propose de procéder à un vote nominatif. (*Assentiment.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

160 membres sont présents.

160 leden zijn aanwezig.

153 votent oui.

153 stemmen ja.

7 votent non.

7 stemmen neen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bas-cour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Colli-gnon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, Dalem, De Backer, De Bremaeker, Declercq, Decléty, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egemeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Geeraerts, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Gros-jean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Hasquin, Henneuse, Hen-rión, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Hols-beke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lalle-mand, Larrier, Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Lut-gen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swaelen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aeren, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Van-

nieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swinnen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

Mmes Aelvoet, Dardenne MM. Dierickx, Gryp, Janzegers, Mme Nélis et M. Vaes.

M. le Président. — Chers collègues, conformément à la liste établie par la commission, nous avons maintenant à nous prononcer sur l'article 140. Toutefois, le vote que nous avons émis précédemment sur l'article 140 rend le projet de déclaration de révision de l'article 140 sans objet.

Aangezien wij de herziening van artikel 140 van de Grondwet vandaag hebben goedgekeurd, is het nogal evident dat het geen zin meer heeft nog over een verklaring tot herziening van artikel 140 te stemmen.

Ik neem aan dat de Senaat het hiermee eens is. (*Instemming.*)

VŒUX DU PRÉSIDENT

WENSEN VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Chers collègues, avant de procéder au dernier vote, je voudrais m'attarder un instant sur le fait que pour un certain nombre de membres du Sénat, cette réunion sera la dernière, non seulement de la législature, mais aussi de leur carrière sénatoriale.

En effet, si je suis bien informé, près de la moitié des sénateurs ne reviendront plus après les élections. La présente réunion est donc, pour nous tous, empreinte d'un certain regret, d'une certaine nostalgie, mais aussi d'une légitime fierté. Nous avons dressé, avec les services compétents, le bilan des activités du Sénat au cours de la présente législature. Vous pourrez constater qu'il est vraiment impressionnant.

De Senaat en de senatoren hebben alle redenen om tevreden en fier te zijn over het werk gepresteerd tijdens deze legislatuur.

Ik maak van de gelegenheid graag gebruik om alle collega's zeer oprecht te danken voor hun actieve en constructieve samenwerking in deze toch wel zeer speciale, onnavolgbare atmosfeer in de Senaat.

Ik wens u allen veel geluk in uw persoonlijk leven, een goede gezondheid evenals succes en vreugde in uw verdere loopbaan.

Wij bewaren allen een uitstekende herinnering aan de samenwerking tijdens deze legislatuur en degenen die afscheid nemen wil ik zeggen dat ze bij ons steeds welkom blijven.

Ik dank zeer speciaal de drie ondervoorzitters van de Senaat met wie ik bijzonder aangenaam mocht samenwerken. Ik dank ook de leden van het Bureau van de Senaat en meer in het bijzonder — u zult mij dat niet kwalijk nemen — de leden van de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden die op een voorbeeldige manier hebben samengewerkt. Door de evenwichtige voorstellen van deze commissie konden in openbare vergadering proceduredebatten vaak worden vermeden.

Ik dank eveneens de griffier en al de leden van het personeel — zowel degenen die werken vóór als achter de schermen — die onze werkzaamheden mogelijk hebben gemaakt.

Ik dank ook de leden van de bij de Senaat geaccrediteerde pers en alle personen die hebben meegewerkt aan de goede werking van onze instelling gedurende deze jaren.

Ik ben ervan overtuigd dat de Senaat ook na de volgende verkiezingen een zeer vooraanstaande rol zal blijven spelen in het politieke leven van België en dat hij een actieve rol zal vervullen bij de verdere hervorming van onze instellingen. (*Applaus.*)

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN VERKLARING TOT HERZIENING VAN DE GRONDWET

Voortzetting van de stemmingen

PROJETS ET PROPOSITIONS DE DECLARATION DE REVISION DE LA CONSTITUTION

Continuation des votes

De Voorzitter. — Dames en heren, wij stemmen thans over het ontwerp van verklaring tot herziening van titel III van de Grondwet, om deze aan te vullen door invoeging van een slotbepaling die aan de Grondwetgevende Kamers toestaat de nummering van de artikelen van de Grondwet evenals de onderverdeling in titels, hoofdstukken en afdelingen aan te passen, en de terminologie van de niet aan herziening onderworpen bepalingen te wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de terminologie van de nieuwe bepalingen.

Nous passons au vote sur le projet de déclaration de révision du titre VIII de la Constitution, en vue de le compléter par l'insertion d'une disposition finale permettant aux Chambres constituantes d'adapter la numérotation des articles de la Constitution ainsi que les subdivisions de celle-ci en titres, chapitres et sections, et de modifier la terminologie des dispositions non soumises à révision pour les mettre en concordance avec la terminologie des nouvelles dispositions.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

163 leden zijn aanwezig.

163 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van verklaring aangenomen.

En conséquence, le projet de déclaration est adopté.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Allewaert, Anthuenis, Antoine, Arts, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cerexhe, Chabert, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Mme Coorens, MM. Cruce, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Bremaeker, Declercq, Decléry, De Cooman, Deghilage, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dierickx, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evers, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, G. Geens, Gevenois, Ghesquière, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen, Luyten, Mahoux, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Michiels, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Petitjean, Pinoie, Poulain, Pouillet, Quintelier, Schellens, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-

Ceulemans, MM. Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hoo-land, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Van Thillo, Verhaegen, Verlinden, Vermeulen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

De Voorzitter. — De door de Senaat aangenomen ontwerpen van verklaring tot herziening van de Grondwet (1449-2), die met de door de Kamer aangenomen ontwerpen van verklaring tot herziening van de Grondwet overeenstemmen, met uitzondering van het ontwerp van verklaring tot herziening van artikel 140 van de Grondwet, worden aan de Koning overgezonden.

Les projets de déclaration de révision de la Constitution adoptés par le Sénat (1449-2), qui correspondent aux projets de déclaration de révision de la Constitution adoptés par la Chambre, à l'exception du projet de déclaration de révision de l'article 140 de la Constitution, sont transmis au Roi.

Dames en heren, de goedkeuring van het ontwerp van verklaring tot herziening van de Grondwet impliceert dat volgende voorstellen van verklaring tot herziening van de Grondwet vervallen:

— Voorstel van verklaring tot herziening van de artikelen 65 en 86bis van de Grondwet (ingediend door de heer Valkeniers); nr. 169-1 (BZ 1988);

— Voorstel van verklaring tot herziening van artikel 3ter van de Grondwet (ingediend door de heer Hasquin); nr. 856-1 (1989-1990);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de artikelen 67 en 69 van de Grondwet (ingediend door de heren Peeters en Valkeniers); nr. 1253-1 (1990-1991);

— Voorstel van verklaring tot herziening van artikel 96, eerste lid, van de Grondwet (ingediend door de heren Peeters en Valkeniers); nr. 1254-1 (1990-1991);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de artikelen 99 en 105 van de Grondwet (ingediend door de heer Arts); nr. 1303-1 (1990-1991);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de Grondwet (ingediend door de heren Desmedt en Désir); nr. 1438-1 (1991-1992);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de Grondwet (ingediend door de heren Valkeniers en Geens); nr. 1440-1 (1991-1992);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de Grondwet (ingediend door de heer Verreycken); nr. 1446-1 (1991-1992);

— Voorstel van verklaring tot herziening van de Grondwet (ingediend door mevrouw Aelvoet c.s.); nr. 1447-1 (1991-1992).

Mesdames, messieurs, l'adoption du projet de déclaration de révision de la Constitution implique que les propositions de déclaration de révision de la Constitution énumérées ci-après viennent à tomber:

— Proposition de déclaration de révision des articles 65 et 86bis de la Constitution (déposée par M. Valkeniers); n° 169-1 (SE 1988);

— Proposition de déclaration de révision de l'article 3ter de la Constitution (déposée par M. Hasquin); n° 856-1 (1989-1990);

— Proposition de déclaration de révision des articles 67 et 69 de la Constitution (déposée par MM. Peeters et Valkeniers); n° 1253-1 (1990-1991);

— Proposition de déclaration de révision de l'article 96, premier alinéa, de la Constitution (déposée par MM. Peeters et Valkeniers); n° 1254-1 (1990-1991);

— Proposition de déclaration de révision des articles 99 et 105 de la Constitution (déposée par M. Arts); n° 1303-1 (1990-1991);

— Proposition de déclaration de révision de la Constitution (déposée par MM. Desmedt et Désir); n° 1438-1 (1991-1992);

— Proposition de déclaration de révision de la Constitution (déposée par MM. Valkeniers et Geens); n° 1440-1 (1991-1992);

— Proposition de déclaration de révision de la Constitution (déposée par M. Verreycken); n° 1446-1 (1991-1992);

— Proposition de déclaration de révision de la Constitution (déposée par Mme Aelvoet et consorts); n° 1447-1 (1991-1992).

Nous sommes arrivés au terme de nos travaux.

Je vous souhaite à tous et à toutes une fructueuse campagne électorale et beaucoup de succès, tant dans votre vie publique que privée.

PROPOSITION DE LOI — VOORSTEL VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — MM. Saulmont et Houssa ont déposé une proposition de loi visant à exempter du droit d'enregistrement proportionnel les ventes de la propriété de terrains affectés ou destinés à une exploitation agricole.

De heren Saulmont en Houssa hebben ingediend een voorstel van wet strekkende om de verkoop van de eigendom van voor een landbouwbedrijf aangewende of bestemde gronden vrij te stellen van het proportioneel registratierecht.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 17 h 5 m.)

(De vergadering wordt gesloten om 17 h 5 m.)

ANNEXE — BIJLAGE

Prise en considération — Inoverwegingneming

Liste des propositions prises en considération:

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

A. Propositions de loi:

Tendant à supprimer la bipatridie (de MM. de Clippele et Duquesne);

A. Voorstellen van wet:

Strekkende tot het afschaffen van de dubbele nationaliteit (van de heren de Clippele en Duquesne);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Modifiant l'article 18bis de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (de M. Duquesne);

Tot wijziging van artikel 18bis van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (van de heer Duquesne);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Réunissant les arrondissements administratifs d'Alost et d'Audenarde, d'Ypres et de Courtrai, de Saint-Nicolas et de Termonde pour l'élection des représentants (de M. Valkeniers);

Tot samenvoeging van de administratieve arrondissementen Aalst en Oudenaarde, Ieper en Kortrijk, Sint-Niklaas en Dendermonde voor de verkiezing van de volksvertegenwoordigers (van de heer Valkeniers);

— Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Portant abrogation de la loi du 13 juin 1991 modifiant le Code de la nationalité belge et les articles 569 et 628 du Code judiciaire (de M. Vandenhaute);

Houdende opheffing van de wet van 13 juni 1991 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit en van de artikelen 569 en 628 van het Gerechtelijk Wetboek (van de heer Vandenhaute);

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Abrogeant le précompte immobilier pour la communauté non confessionnelle (de M. Seeuws et consorts).

Tot opheffing van de onroerende voorheffing voor de niet-confessionele gemeenschap (van de heer Seeuws c.s.).

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

B. Proposition de loi spéciale.

Modifiant la loi spéciale du 2 août 1980 de réformes institutionnelles (de MM. Suykerbuyk et Tant).

B. Voorstel van bijzondere wet:

Tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (van de heren Suykerbuyk en Tant).

— Renvoi à la commission de la Révision de la Constitution et des Réformes des Institutions.

Verwezen naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen.

C. Proposition de résolution:

Relative au droit à l'autodétermination du peuple tibétain (de M. Kuijpers).

C. Voorstel van resolutie:

Betreffende het zelfbeschikkingsrecht van het Tibetaanse volk (van de heer Kuijpers).

— Renvoi à la commission des Relations extérieures.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.